

Remete Farkas László

Hit és valóság

REJTÉLYES ÉLMÉNYEK, avagy
Barangolás az élet ismeretlen ösvényein

Ezoterikus sorozat
6. könyv

Szemelvények (tanulmányok, interjúk, leírások)

Hit?
Válság?
Megújulás?
Tudó vagy rontó?
Wicca vagy boszorkány?
Hagyományőrzés?
Pannon Rend?
Ósvallás?
Eszme?

KÉZIRAT

Budapest, 2007.

TARTALOMJEGYZÉK

A HIT ÉS VALLÁSOK MEGÚJULÁSÁRÓL...	5
<i>Hagyományos vallások leáldozása</i>	5
<i>Bizalmi válság</i>	5
<i>Hitelesség megrendülése</i>	6
<i>Hit és igazság</i>	6
<i>Globalizáció csapdájában</i>	7
<i>Társadalom és erkölcs</i>	7
<i>Ellentmondások</i>	8
<i>Hitközpontú vallások</i>	9
<i>Népközpontú vallások</i>	9
<i>Filozofikus vallások</i>	10
<i>Újjászülető vallások</i>	10
<i>Új kihívások</i>	11
<i>Konfliktusok</i>	12
<i>Hibás válaszok</i>	12
<i>Megújulás igénye</i>	13
<i>Új irány</i>	13
<i>Új hit</i>	14
<i>Új egyházak</i>	14
<i>Új küzdelmek</i>	15
PANNON ŐSVALLÁS	16
TUDÓ VAGY RONTÓ?	17
<i>Wica vagy wicca?</i>	17
<i>Wica vagy boszorkány?</i>	17
<i>Természetes vagy természetfeletti</i>	17
<i>Elfogadás vagy elítélés</i>	18
<i>Ősi vagy mostani</i>	18
MITŐL BOSZI A BOSZI?	19
<i>Boszorkányság, mint hit</i>	19
<i>Boszorkányság, mint vallás</i>	19
<i>Boszorkányság, mint egyház</i>	19
<i>Boszorkányság, mint társadalmi rétegződés</i>	19
<i>Boszorkányság, mint életszemlélet</i>	19
<i>Urbánus és népies boszizás</i>	20
<i>Wicca contra boszorkány</i>	20
<i>Boszorkányok hitvallása</i>	21
JÓ BOSZI, ROSSZ BOSZI	22
<i>Boszi, a korabeli háziiorvos</i>	22
<i>Wicca, a megújult őslélekész</i>	22
<i>Ezoterikusok, a középkori misztikusok imitátorai</i>	22
<i>A „jó boszi”</i>	23
<i>A „rossz boszi”</i>	23

GYAKORLATI BOSZISÁGOK	23
<i>Boszi világnézet sajátossága</i>	23
<i>Boszi cselekvések sajátossága</i>	24
<i>Boszik és a jóslás</i>	24
<i>Boszik és a mágia (varázslás)</i>	24
<i>Boszik és a meztelenség</i>	25
<i>Boszik és a szexualitás</i>	25
<i>Miért nincs Nagy Rítus a pannonosoknál?</i>	26
<i>A boszorkányság népszerűsége</i>	26
<i>Miért szeretne egyre több fiatal... boszít vagy wiccát játszani?</i>	26
<i>Miért csalódnak a fiatalok rövid idő után a boszoriságban?</i>	26
<i>Van olyan fiatal wicca, aki hosszú távon hithű wicca marad?</i>	26
<i>Miért kevés az idős magyar wicca?</i>	27
<i>Tapasztalható hasonló probléma a pannonosoknál is?</i>	27
<i>Miért szövetkeznek külön az idős boszók és wiccák?</i>	27
A MAGYAR BOSZORKÁNY-SZERVERŐDÉSEKRŐL	28
<i>Boszorkány, mint társadalmi lény</i>	28
<i>Mai magyar „boszorkányok”</i>	28
<i>Wicca?</i>	28
<i>Wicca csoportosulások</i>	29
<i>Wiccaságok</i>	29
<i>Coven, a labilis stabilitás</i>	30
<i>Hazai wicca-szerveződések</i>	30
<i>Wicca belsőségek</i>	31
<i>Pannon wicca</i>	32
<i>Pannon Rend</i>	32
HASONLÓAN KÜLÖNBÖZŐ	33
<i>Jelleg</i>	33
<i>Istennevek</i>	33
<i>Szóbeliség</i>	33
<i>Jutalom</i>	33
<i>Újjászületés</i>	33
<i>Köztes lét</i>	33
<i>Szertartás</i>	34
<i>Körkijelölés</i>	34
<i>Mágikus eszközök</i>	34
<i>Kötelező eszközök hiánya</i>	34
<i>Eszközök felszentelése</i>	34
<i>Színek, szimbólumok</i>	34
<i>Irányultság</i>	35
<i>Körök vagy Covenek</i>	35
<i>Covenközi kapcsolatok</i>	35
<i>Belső szerveződés</i>	35
<i>Beavatások</i>	35
<i>Fokozatok</i>	35
<i>Tevékenység</i>	36
<i>Dogmák</i>	36
<i>Titkok</i>	36

<i>Eredetiség</i>	36
<i>Nézetkülönbség</i>	36
<i>Tradicionális eltérések</i>	36
PANNON REND	37
<i>Szimbólumok</i>	37
<i>Hittételek</i>	37
<i>Elhívás</i>	37
<i>Nyilatkozatok</i>	37
<i>Rend sajátossága</i>	38
<i>Rend működése</i>	39
RENDI GYŰLÉS.....	39
MESTEREK TANÁCSA	39
RENDI TANÁCS.....	39
<i>Külső együttműködés</i>	39
<i>Tagság</i>	40
EGYÉNI TAGSÁG	40
KOLLEKTÍV TAGSÁG	40
TAGSÁGI VISZONY MEGVÁLTOZÁSA.....	41
<i>Fokozatok</i>	41
JELÖLT.....	41
TANÍTVÁNY	41
MESTER	41
NAGYMESTER	42
<i>Tisztségek, címek</i>	42
<i>Körök</i>	42
Ősvallás kör.....	43
Gyógyító kör.....	43
Mágikus kör.....	44
Hagyományőrző kör.....	44
<i>Szekciók</i>	45
<i>Hitgyakorlás</i>	45
<i>Jeles napok</i>	46
ÉVKÖRI ÜNNEPEK	46
ÉVSZAKKEZDŐ ÜNNEPEK.....	46
EMLÉKNAPOK	46
NÉPI ÜNNEPI IDŐSZAKOK.....	46
<i>Szertartás-ajánlások</i>	46
<i>Helyszín megválasztása</i>	46
<i>Kellékek</i>	47
<i>Színjelkép</i>	47

A HIT ÉS VALLÁSOK MEGÚJULÁSÁRÓL...

„Gondolatok a hit megújulásáról és a vallások születéséről” című tanulmány átdolgozott és rövidített változata
Forrás: Pannon Unitáriusok Közössége honlap

Hagyományos vallások leáldozása

Naponta érzékelhetjük, hogy a hagyományos vallások egyre nehezebben képesek reagálni korunk kihívásaira. Különösen az olyan vallások és irányzatok, amelyek hitvilága misztikus, tételei dogmatikusak. Amelyek világképe nincs összhangban a hétköznapi tapasztalatokkal és a tudományos eredményekkel. Még bizonytalanabb a helyzetük, ha gyakorlatuk kirekesztő, ha szertartásaik formalitása vagy szabályaik betartása fontosabb az érdemi tettekénél. Különösen, ha tételeik és megnyilvánulásaik is eltávolodtak a hirdetett erkölcsi elvárásaiktól.

Sajátos leépülés érzékelhető a nagy múltú, régebben jelentős társadalmi-politikai befolyással rendelkező hagyományos vallások körében. Sajnos, ezek gyakorlatától már nem idegen a politikai és üzleti befolyásolás, a kirekesztés és büntudatkeltés, az elzárkózó „múltidézés vagy a „divathullámok” meglovaglása”. Tetézte idejétmúlt és célszerűtlen megnyilvánulásokkal.

A hagyományos vallásoknál egyre inkább érzékelhető, hogy a régi-dicső látszat fenntartása érdekében a hitnél fontosabbá vált a *megfelelés*, átélésénél a *külsőség*, szeretetnél a *látszat*, önzetlenségnél az *érdek*, őszinteségnél a *képmutatás*, hívek helyett a *népszerűség*.

Az ilyen „vallásgyakorlás” taszítja az igazhívőket, és szertartása is egyfajta látszateseményné silányul. Olyanná, ahol már nem az élmény, az átélés fontos, hanem a „hovatartozás” sajátos kinyilvánítása, az elvárásokhoz igazodó „megfelelés”, és az egymással versengő „ájtatosság”. Ilyenkor sülyed a „hitgyakorlás” az egyfajta csoport-elvárás vagy üres szokás szintjére, szertartásaik pedig ósdi színelőadásokhoz vagy alkalmi látványossághoz válnak hasonlóvá.

Bizalmi válság

A hagyományos vallások talajvesztését jól jelzi, hogy szertartásaikat egyre kevesebben látogatják és megmaradt híveik is egyre kevésbé ismerik hitüket. Közülük is egyre többen fordulnak újnak vagy eretneknek tartott vallási irányzatok felé. Gyarapszik az egyházaktól távolodó „magányos hívők” száma. Mind kevesebben érzik, hogy közösségük és hagyományuk irányzatától lélekben gazdagabbá vagy felemelkedettebbé válnának.

Egyre többen térnek át más hitre, választanak az erkölcs-filozófiai vagy régi hagyományokat felelevenítő irányzatok közül. Legtöbb hagyományos nagyegyház már kénytelen korlátozni működését, mert aktív hívők fogyatkoznak, önzetlen támogatóik és adományozóik elmara-
doznak. Egyre kevesebben vállalnak lelki szolgálatot, templomaik kiürülnek...

Történik annak ellenére, hogy az utóbbi 50 évben többen írtak és beszéltek a vallásokról (Istenről, hitről, erkölcsről, egyházzal), mint az emberiség egész történelem során!

Pedig az ok egyszerű. Az embereknek – ugyanis – nem Istennel és a hittel, nem a vallás lényegével, egyetemes törvényeivel és együttélés alapelveivel van problémájuk. Hanem az intézményesített dogmákkal és torzításokkal, a szavak és tettek közötti ellentmondásokkal. Vagyis, az egyházak hétköznapi gyakorlatával, megnyilvánulásaival, megkülönböztetéseivel.

Az emberek általános és egyetemes igazságokra vágynak, összefogásra és együttműködésre. De elijeszti őket a megtapasztalt valóság, a csalhatatlan kinyilatkozások ellentmondásai, az örök igazságok átértelmezései, a bizonyíthatatlan dogmáskodása. Miként a félremagyarázás

vagy hamisítás, a kiüresedett előírások megkövetelése, és az időszerű változtatások elodázása. Vitatkozás lényegtelen külsőségeiről, büntudatkeltés és megosztás. Mindez taszítóan hat.

Az emberek hiteles értékrendre, stabilitásra és megélhető biztonságra vágnak. Ezért hazugnak és emberellenesnek érez minden olyan tanítást, amely hátrányosabb helyzetbe hozza a betartóját, mint hirdetőjét vagy megszegőjét. Különösen, ha elvárások értelmetlenek, gyakorlatilag teljesíthetetlenek. Főleg, ha a kilátásba helyezett „égi büntetés” földi-emberi mércével aránytalan vagy igazságtalan, esetleg megbocsáthatatlan vagy elkerülhetetlen.

Hitelesség megrendülése

A korunkat jellemző gyakorlatias gondolkodás a hagyományos egyházak elfogadottságának nem kedvez. Tapasztalatok azt mutatják, hogy az általuk hirdetett elvek még saját körükön belül sem hozták meg a kívánt eredményeket. A hagyományos egyházak iránti bizalmat az is csorbítja, hogy hatalmukat és tekintélyüket gyakran nem saját tanításaik alapján érték el, hanem olyan módszerekkel, amelyeket másoknál vétkesnek-bűnösnek ítélték.

Szembeötlő ellentmondás, amikor a hit nevében-védelmében követtek el „hit által tiltott” cselekedeteket. Amikor megbocsáthatatlannak nyilvánított bűnöket megbocsátottak. Amikor, a halálos bünt elkövető „hitvédőt” is a „hit példaképévé” emeltek. Vagy, amikor rabló-leigázó hadak zászlaját megáldották, hasonló vagy más vallásúakat üldözték stb.

A hagyományos vallások túl sokat késlekednek álláspontjuk modernizálásával. Ezért, – ha meg kívánnának újulni vagy visszatérni az alapokhoz – ma már olyan nagy léptékű változtatásokra kényszerülnének, amelyek akár szét is feshethetnék a nagyegyházak kereteit. Egyházzakadásokat idézhetnének elő, tekintélyük és világi-hatalmi befolyásuk csorbulna, a maradék bizalom is megrendülne. Marad tehát a misztifikálás, a titokzatosság és spiritualitás hangoztatása és a látvány-szertartásosság. Valamint, kiegyezés a politikai és pénzhatalommal, médiával, közben más vallások elleni kirohanásokkal leplezve a változtatások elodázását. Vagyis azok a megoldások, amelyeket más irányzatok esetében kifogásolnak vagy elítélnek.

A hagyományos vallások hitelességét az is megrendítette, hogy elodázták világképeik és ideológiáik „karbantartását”. Tették mindezt hivatkozva az „örök értékekre”, az „isteni igazság megváltoztathatatlanságára” stb.. Holott, amihez ragaszkodnak, mára igencsak távol áll az eredeti forrástól és valóságtól. Ami maradt, egy ősi világkép torzója, feltételezések és dogmák, átírások és kihagyások, hamisítások és megalkuvások, átértelmezések és ferdítések, befogadások és kitagadások avított eredménye, hatalmat és tekintélyt védő sajátos filozófia.

Ma már egy mezei hívő is nehezen fogad be olyan „örök igazságot”, amely többféleképpen magyarázható. Különösen, ha életidegen, és magán viseli a múlt inkorrektégeinek nyomait. Korunk iskolás gyermeke, de még az enyhén értelmi fogyatékos felnőtt is túl sokat tud ahhoz, hogy „kora középkori emberként” gondolkodás és kételkedés nélkül bármit elhiggyen. Főleg olyat, amelyet még lelki vezetője sem képes értelmesen megmagyarázni, vagy őszintén képviselni. Hacsak nem „segíti ebben” némi személyiségzavar vagy hasznos érdekeltség.

Hit és igazság

A hagyományos vallásokba vetett hitet aláásta a tudomány és társadalom fejlődése. Ősidőkben a hitvilág és a tudományos világkép még szoros egységet alkotott. De a tudomány és bölcsélet fejlődésével – még az áltagos műveltségű hívek előtt is – egyre érzékelhetőbbé vált az ősi vallási világképek zavara, kétségessége, következetlensége és tarthatatlansága.

A tudás hiányát kezdetben a hit pótolta. Amikor „megjött” a tudás, a hit megpróbálta legyőzni azt. Harcba szállt a tényekkel és a tapasztalattal. Erővel és hamisan érvelt ahelyett, hogy a tudományt a hit szolgálatába állította volna. Ezért, a hit lényege a legendák szintjére süllyedt, elfogadásuk szokássá vált, gyakran lelki-szellemi konfliktusokat is okozva. A tényeket elutasító fanatikusok a régi hit álmvilágába menekültek. Akik pedig a hitet és a tudást megpróbálták összhangba hozni, egyfajta eretnekként kivívhatták a „hitvédők” rosszallását.

Az információs forradalom a hagyományos vallások tekintélyét még alaposabban megtépázta. Amíg a tudás és tanulás a vallás irányítása alatt állt, addig csak megszűrt „hivatalos álláspont” kerülhetett a köztudatba. De az oktatás tudományosodásával, a világi könyvkiadók és egyetemek elterjedésével, egyre több torzulás és következetlenség vált nyilvánvalóvá az uralkodó vallások múltjáról és gyakorlatáról, aláásva a hirdetett hit és hirdetői tekintélyét.

A tudományos eredmények idővel megingatták a hagyományos vallások eszméibe, szentnek nyilvánított irataikba, végső soron az egyházakba vetett bizalmat. Nyilvánvalóvá vált, hogy az egyházak számára gyakran fontosabb a hatalom és a látszat fenntartása, mint az általa hirdetett hit és igazság. Kiderült, hogy nem a „hit” ereje” tette nagygyá és erőssé őket, hanem a velük összejátszó hatalom ereje, a meggyőzött vagy kényszerített „hívek” biztosította javak.

Globalizáció csapdájában

A földrajzi felfedezéseket kísérő gyarmatosítás, a kereskedelem, a közlekedés bővülése, egyidejűleg más népek, szokások és vallások megismerése, mind csökkentette a hagyományos vallások szerepét. A különböző vallások hívei keveredtek, egymáshoz toleránsabbá váltak. Persze csak akkor, ha ezt nem akadályozták egyeduralomra törekvő hittérítések.

Középkor végéig a vallási befolyás szinte az élet minden területén érvényesült. De az újkor hajnalától, a hagyományos vallások összetartó erejét a csírázó globalizáció megrendítette. Az a folyamat, amelyet éppen az erőszakos hittérítések és területfoglalások szültek és tápláltak. E harcban a világvallások már vesztek, mert helyüket a katonai erő és a pénz uralma vette át.

Mára az emberek többsége „megélhetési kiszolgáltatottá” (modern kori rabszolgává) vált. Életüket már nem a vallási előírások, sőt nem is a létérdek és a természeti lehetőségek, hanem az elkerülhetetlen társadalmi szabályok és függőségek határozzák meg.

A globalizációt kísérő információs gátszakadás, a hagyományos értékek visszaszorulása, a társadalmi életet jellemző alkalmazkodási kényszer és médiadömping, szétszaggatta a régi családi-közösségi érdekeket. De a manipulálhatóságnak kedvező szellemi és erkölcsi leépülés elősegítette bukott eszmék felelevenítését vagy újragyúrt eszme-egyvelegek hirdetését is. Mára az ilyen térítő vallások olyan utazókhoz hasonlítanak, akik mindenhol szállásra lelnek, miközben igazi otthonukat elhanyagolják. Olyan „multivá, akiknek szinte mindenhol van már üzlete, telephelye, de otthonában egyre kevesebb a törzsvásárlója, árujára is kisebb az igény.

Társadalom és erkölcs

A társadalmi-politikai változások nem kedveztek az egyházak működésének. A hagyományos egyházak többsége megőrizte a kialakulásuk idején elfogadott hatalmi felépítését, amely mára már időszerűtlenné vált, akadályozva a változások rugalmas kezelését. Működésük egyre nehezebbnek tűnik, egyre nehezebben reagáltak a valós élet kérdéseire és problémáira.

Tény, hogy egyes hagyományos egyházak ókori népi-birodalmi vagy középkori feudális szerveződésébe beillesztődtek újkori tökefelhalmozó és lelki gyarmatosító, valamint legújabb kori állami és „multi” sajátosságok is. De ettől nem lettek hitelesebbek, lendületesebbek, se időszerűbbek, híveik száma sem gyarapodott... csak túlélő képességük javult, valamennyire.

Ezért, csökkenő befolyásukat a letűnt hagyományok erősítésével, a hit dogmatizálásával, a látványosság fokozásával, társadalmi és politikai pótcselekvésekkel próbálják kompenzálni. Ugyanakkor, külsőségeik és megnyilvánulásaik miatt – sok fiatal számára – az ilyen egyház nem több egyfajta spirituális skanzennél, „öskövületek” vagy furcsán gondolkodók klubjánál.

Sokak számára az is zavaró, hogy híveiket – a vallások – szinte „7-12 éves gyermek szintjén” kezelik. Hasonlóan lekezelve, mint a reklámokban és a politikai kampányokban. Így szólnak hozzájuk, ilyen szinten próbálnak meggyőzni, így érvelnek. Az igényesebb hívőket ez elriasztja, a külső szemlélő pedig úgy érezheti, mintha szellemi fogyatékosként kezelnék.

A meghökkentő dogmák és ingatag tekintélyelv, a kiszolgáltató hierarchia és titkolózás... mind nehezíti a hagyományos egyházak elfogadottságát. Akárcsak a múlt elmaradt tisztázása, a hit nevében elkövetett bűnök-vétkék elismerése, és az áldozatok emlékének megkövetése.

Az erkölcsi normák változása is megrendítette a hagyományos egyházak befolyását, mivel a hagyományhoz való ragaszkodás elvárása csak bizonyos határig lehetséges. Azt meghaladón, az emberek választásra kényszerülnek. Különösen akkor, ha világképük a hirdetett hittel már összeegyeztethetetlen vagy idegen-életszerűtlen elvárásokat próbálnak velük elfogadtatni.

Gondolkodók előtt már rég világossá vált, hogy minden vallás – lényegében – egyazon isten- és eszmeképhez vezethető vissza. Akkor is, ha kifejezési módok és szokások különböznek, és híveik ezt eltérően élik meg. Ahogy Antiszthenész mondta, majd 2400 évvel ezelőtt: „Az emberek képzete szerint sok isten van, de a természet szerint csak egy”.

Az átlagemberek közül is sokan ráéreztek arra, hogy az EgyIsten közös, felette áll vallási irányzatokat elválasztó hittételeken. Felismerték azt is, hogy irányzatok közötti harc nem a hitről, hanem az emberek-lelkek feletti uralomról és az erőforrások megszerzéséről szól.

Ellentmondások

Mivel a többség nem csak kenyérrel, hanem hittel is él, ezért globalizációs környezetben is próbálja megélni a hitét. Lehetőség szerint úgy, hogy saját erővel is lelki békét nyerjen. Hogy templom nélkül is közösségre leljen, egyház nélkül is rátaláljon istenére, tudást szerezzen.

Ezért, minél nagyobb az egyház, annál jelentősebb a modern kori vesztesége, ugyanis:

- ha mereven ragaszkodik a múlt hagyományaihoz = híveik fokozatosan lekopnak;
- ha hagyománya „testidegen” = azt saját hagyományokkal vagy kitalációval helyettesítik;
- ha sok az életidegen tiltás = válogatnak, vagy más irányzatok felé húzódnak;
- ha kevés a tiltás = bigottabbak többet követelnek, vagy merevebb szektákba tömörülnek;
- ha sok a dogma = hívek a lazább-gnosztikusabb irányzatok felé törekszenek;
- ha túl ésszerű a vallás = a misztikusabb irányzatok népszerűsége növekszik;
- ha a hívőktől aktivitást várnak = többség a látszat részvételt választja;
- ha a hívők csak passzív nézelődők lehetnek = kívülállónak érzik magukat.

A hétköznapi ember megpróbál élni (túlélni) a globalizáció nyújtotta lehetőségekkel. Válogat az irányzatok között, lehetőségek után kutatva erősíti hitét és eloszlatja kétségeit. Interneten keres hasonló gondolkodású partnereket. Egyre kevésbé kötődik (kényszerül) az egyházhoz, ezért nem okoz számára gondot, hogy irányzatot vagy közösséget váltson. Mivel már egyházi

kapcsolat (szűrő) nélkül is hozzájuthat vallási információkhoz, ezért bátrabban kutakodik, próba alá veszi az „érinthetetlen dogmákat”. Mer kételkedni, mer szabadon akarni és dönteni. Már nem kell félnie, hogy eretnekként megszégyenítik. Megteremtheti saját istenképét. És, ha csalódik vagy bizalmát veszti, nem az ő hibája! Hanem a megújulásra képtelen vallásoké.

Hitközpontú vallások

A hagyományos vallások életképessége jelentősen eltérő. A hitközpontú, dogmatikus vallások általában merevek. Mivel üdvtörténeteken, mítoszokon, hittételeken és kinyilatkoztatásokon, vagy intelmeken alapulnak, ezért csak idő kérdése, hogy mikor kerülnek ellentmondásba a tudomány eredményeivel, a társadalom tapasztalataival... vagyis önmagukkal.

A hitközpontú hagyományos vallások gyakran hirdetik hitük és világképük egyedüli és kizárólagos igazságát. Pedig ez a leggyengébb és leglogikátlanabb érv! Hiszen a hit nem más, mint „valamilyen igazolatlan állítás igaznak való elfogadása”. Sőt, az ilyen érvelés már a saját vallásuk irányzatai között is feszültséget táplál. E gondolkodás megkövesedését az is igazolja, hogy a belőlük kiváló irányzatok is azokat az érveket erősítik, amelyek előzőleg a saját kiszakadásukat előidézte. Más vallásúakat pedig eleve taszít ez az önhitt igazsághirdetés.

Megújulás hiánya miatt ezért tűnhetnek elavultnak már az egy-két évezredes múltú hitvilágok. Ezért veszthetik hitelüket, lesznek hajlamosak irányzatokra szakadni, szektákat kitermelni, egymás közti hitvitákba és harcokba bonyolódni. Ezért békíthetők ki nehezebben az egy-től kiszakadtak, mint az egymástól távol állók. Vitáik azért meddők, mert olyan hittételekkel és elvárásokkal „bizonyítanak”, amelyek igazságtartalma és valósága soha sem volt bizonyítva.

Az ilyen vallások a modern társadalmakban egyre inkább háttérbe szorulnak (miközben a róluk levált irányzatok erősödhetnek). Erősödés olyan irányzatoknál tapasztalható, amelynél közérthető a hittétel, kevés és teljesíthető a kötöttség, valamint képesek beilleszkedni a helyi társadalmi környezetbe. Főleg akkor sikeresek, ha a széles társadalmi közösségtől elkülönülve szűkebb közösségi érdekeket fejeznek ki. De akkor is, ha az ilyen irányzatot az államhatalom is támogatja, közben más vallásokat nem kívánatosnak nyilvánítva, vagy azokat kirekesztve.

Népközpontú vallások

Egyes „népközpontú” vallások ősi-elemi közösségi elvárásokon alapulnak (saját népességüket és érdekeiket mások fölé helyezik, tőlük idegen népeket hátrányosan megkülönböztetik), hagyományaikban sokszáz éven át is merevek maradhatnak, ha saját köreikben hirdethetik és megélhetik kiválasztottságukat. E vallásokra jellemző, hogy céljaik érdekében rugalmasak, felmentők. Sajátjaikat megkülönböztetik, magukat akár mások kárára is előnyhöz juttatnák.

Az ilyen vallások – ha eléggé alkalmazkodók – akár több ezer éven át életképesek lehetnek, hiszen csak a „sajátjaik” érdekét szolgálják, másokkal szemben elzárkózók és kirekesztők. Túlélésüket úgy biztosítják, hogy megőrizik zártságukat, hátrányos társadalmi helyzetben beidomulnak. De megerősödve önálló ismét erőként törekszenek a hatalom megszerzésére.

A nemzetek és népek elkülönülésének feloldódásával és az érdekek szerteágazódásával ezek a vallások idővel a néphagyományok és szokások szintjére szelídülhetnek. Rosszabb esetben helyi vagy népek közötti konfliktusokat generálhatnak. Egyes csoportjaik gazdasági-hatalmi mások politika-média érdekeltségeibe szerveződhetnek, eltávolítva a zavaró idegeneket.

Az elkülönülő etnikai-faji szerveződésű vallások stabilitásukat leginkább annak köszönhetik, hogy hitük-vallásuk szoros-szerves kapcsolatban áll történelmükkel, népi kultúrájukkal és hagyományaikkal. Ezért, a közösségi élet átítatódása és „beleszületés” miatt az összetartó és személyiségformáló hatás is erőteljes. Különösen, ha az elkülönülők, maguk is kirekesztők.

Filozofikus vallások

A filozofikus (keleti jellegű) vallások – ahogy a történelem is mutatja – rugalmasabbaknak és hosszú távon életképesebbnek tűnnek. Bizonyára azért, mert nem dogmákon, hanem ésszerű társadalmi-együttélési tapasztalatokon, közösségi életben bevált erkölcsi normákon alapulnak. Ezért, könnyebb alkalmazkodniuk a kor követelményeihez, magukba építeni a tapasztalatokat.

Az ilyen vallások morális tanításai akár néhány évezredes múlttal is hitelesnek tűnhetnek, leszámítva szimbolikus világképüket, amelyeket úgysem tekintenek dogmának, sokkal inkább egyfajta mitológiának. Irányzataik is hasonlóak, hiszen az alapvető erkölcsi normák szinte mindenhol megegyeznek. Leginkább módszereikben és nyelvezetükben különböznek. Bár hasznos hagyományait őrzik és fejlesztik, más vallások irányában is türelmesebbek.

Erkölcsi-filozófiai meggondolásaik könnyen összeegyeztethetők, könnyen alkalmazkodnak a tudományhoz és tapasztalathoz. Sok új irányzat kialakulásánál érzékelhető hatásuk. Gyakran egyfajta életmód-szemléletté alakulnak, nem túlértékelve a mitikus elemek jelentőségét.

Újjászülető vallások

Az utóbbi száz évben egyre több olyan új vallási irányzat (hitmozgalom, szekta, felelevenítés) jelent meg, amely több hagyományos vallás tanításait igyekszik szintetizálni. Az ilyen new age jellegű irányzatok sikere abban rejlik, hogy megpróbálják összeegyeztetni a hitet a megtapasztalással, a miszticizmust a racionalitással, a hiedelmeket a tudománnyal, a metafizikát a materializmussal, valamint az ősi bölcselkedéseket a modern gondolkodásmóddal. Népszerűségüket annak is köszönhetik, hogy eszmeképük közelebb áll a mai emberekhez, jobban illeszkedik a hétköznapi tapasztalatokhoz, lehetőséget ad önálló gondolkodásra és a szabad akarat érvényesítésre, fenyegetés helyet a meggyőzést választja.

Tanúi lehetünk régen letűnt, ősi vallások újraéledésének is. Különösen érzékletes az ember- és természetközpontú pogány (nem biblikus) vallások térnyerése. Mivel azok hitvilág-kepe közel áll a néphagyományokhoz, szabadabban alakíthatók, életszemléletük természet- és valóságközelibb, kevés korlátozásukkal jobban illeszthetők a helyi szokásokhoz, kultúrákhoz. Az ilyen irányzatok lehetővé teszik a saját népi világképek, a nemzeti legendák és történelmi események egységes rendbe formálását is. Megtehetik, hogy figyelembe veszik a tudományos és társadalmi fejlődés eredményeit. Ezért gyakori, hogy a helyi környezetbe átültetett irányzat hitvilágában és szertartásaiban jól megférnek a régebbi szokások és vallások maradványai.

Sajnos, az újjászülető irányzatok sem mentesek az irányzatok közötti villongásoktól, legendák vagy hagyományok túlértékelésétől, módszerek és szertartások formális átvételétől, de a szektásodástól sem. Körükben egyre gyakrabban bukkannak fel önjelölt próféták, terjed az erkölcsileg nehezen igazolható népszerűsége törekvés és az üzleti érdek előtérbe helyezése. Valamint, a hagyományok sajátos felfogása, a tények laza kezelése, és az önámítás.

Egyes új-vallások azért tudnak egymással sikeresebben együttműködni, mert az egymással kötött szövetségeik – egyedi hittételek felett álló toleráns erkölcsi-együttműködési szabályokra épülnek. Vagyis, nem a dogmákra, rögeszmékre, hanem a hatékony együttműködésre.

SZERVEZŐDÉSEK

A vallások szervezettsége alapvetően befolyásolhatja életképességüket. Az intézményesített *nagyegyházak* a legkevésbé rugalmasak. Nehezebben tudnak alkalmazkodni az elvárásokhoz, merevebben tudják kezelni a hitbéli véleménykülönbségeket. Hajlamosabbak elzárkózni más

vallásoktól és irányzatoktól, kedvelik a tömegrendezvényyszerű formális szertartásokat, amely a hívők többsége számára már csak érdekes látványosság. Mindezek éppen a nagyságukból, soklépcsős hierarchiájukból és híveik nehezen összekovácsolható változatosságából adódik.

A *közösségi egyházként* építkező vallások gyülekezetei lazábban kapcsolódnak egymáshoz, felvilágosultabbak, kevésbé dogmatikusak közvetlenebbek és demokratikusabbak lehetnek (kivéve a bigott, elzárkózó irányzatokat). Rugalmasabban képesek igazodni az kihívásokhoz és híveik igényeihez, közvetlenebbül képesek érzékelni és kezelni az új kihívásokat, az egyház érdekét is könnyebb egyeztetni a hívek érdekeivel. Az ilyen egyházaknál a közösségi összetartás lényege általában nem a hit, hanem a közösségi élmény, a családi programok, egymás segítése, és a hétköznapiakban is elviselhető önkorlátozás. Azt adják, amit a modern társadalom már nem képes számukra nyújtani, ezért erősebb lehet a megtartó képességük. Ugyanakkor, náluk is fellelhető a hitbéli elkülönülés és kirekesztés.

Az közösségi egyházak egyetemességre törekvő szövetségeken belül még az egymástól távol álló (esetenként ellentmondó) irányzatok közösségei is képesek együttműködni. Mivel méretükből adódón egyik sem juthat túlhatalomhoz, ezért demokratikusabban működhetnek. Ilyen szövetségen belül a hívők – még *új vallási irányzatoknál* is – a hitközösségükön (gyülekezeten, körön, renden, klánon, covenen stb.) belül is megőrizhetik saját hitüket, hiszen az ilyen közösségek alapvető célja az összefogás és együttműködés, nem pedig a bizonytalan és kötelező hittételek elfogadása. Ezért az ilyen szövetségek társadalmi megnyilvánulásai nem hit- és szertartás-, hanem közösségi programjellegűek, tevékenységükben dominál az egymás és környezetük előnyére szolgáló társadalmi, karitatív és szemléletformáló tevékenység.

Az *elkülönülő egyházként* (gyülekezetként) működő vallások többségére a zárkózottság és a hívek elkülönítése jellemző. Gyakori, hogy meghökkentő dogmák és különlegesnek tűnő viselkedésminták segítségével próbálnak híveket szerezni, valamint híveiket látványos vagy misztikus gyakorlatokkal, sajátos programokkal és lelki ráhatásokkal megtartani. Valójában úgy nyújtanak sajátosabb és szűkebb közösségi élményt, hogy válogatnak és kirekesztenek.

Új kihívások

A hagyományos vallások élettere az utóbbi évszázadban jelentősen megváltozott. A tőke, árú és információ áramlásával egyidejűleg a vallások világméretű „export-importja” is gyakorlattá vált. A hívőszámok alakulása – egyes hagyományos vallások esetében – akár örömtelinek is tűnhetnek, de a valóság ennél lehangolóbb. A hagyományos vallásoknál a magukat „tisztá” hívőknek vallók száma fokozatosan csökken. Közöttük egyre több a „névleges” (nem hitük, hanem a vélt hovatartozásuk szerinti) hívők részaránya. Hasonlóan alakul a hagyományos vallásokból kiszakadt irányzatok és a más kultúrákból importálódott vallásokhoz átpártolók száma is. Egyre gyakoribb a kiragadott vagy összeötvözött hittételek vagy szertartások alapján történő önállósodás. Ez akár új egyházak alakulásához is vezethet különösen akkor, ha a valláson belüli irányzatok képtelenek egymással megbékélni.

A leggyakoribb és leglátványosabb szakadáshoz vezető konfliktusok többsége az átlaghívők számára ésszerűtlenek. Számukra dogmatikus okoskodásnak, következtetlenségnek, kirekesztőnek vagy látszatproblémáknak, tűnhetnek. Irányzatok (hitvezetők) közötti erőszakos vagy elvakult huzakodás riasztja a hívőket, vagy ezen felbuzdulva maguk kezdenek új irányzatokat kitalálni, saját „prófétákat” kreálni, önálló gyülekezeteiket építeni. Az ilyen megosztottság tovább fokozhatja a hagyományos vallások és egyházak belső erózióját, és az újak darabolódását.

Konfliktusok

A hagyományos-intézményesült vallások térvesztése azzal is magyarázható, hogy a híveik közül egyre többen úgy érzik, hogy igazságuk viszonylagos, hitélmények nem egyértelmű. Holott a hitgyakorlásban az őszinteség és az átélhetőség fontosabb a formalitásnál. Egyre kevesebben érzik, hogy köztük és istenük között valamiféle egyházi közvetítőre lenne szükség. Az ilyen hívők – bár megtartják hitüket – eltávolodnak egyházuktól, vagyis egyfajta személyes vallási irányzatot alakítanak ki. Egy olyat, amivel belső békében tudnak élni.

A vallások – kölcsönhatásba kerülve – vagy tolerálják egymás sajátosságait vagy konfliktusba keverednek egymással. Egyik az ősi hagyományt gyengíti, másik a szembeállást erősítheti. Az ilyen találkozások új irányzatokat eredményezhetnek, amelyek már eltérnek az eredeti vallási irányzatok hitfelfogásától, szertartásaitól és népi gyakorlatától, sőt szimbólumrendszerétől is.

Ezeket az irányzatokat tovább színezzhetik a közösségi hagyományok, népszokások és a még élő ősi hitvilág hatásai. Így, a terjeszkedő hagyományos vallások gyakran helyi irányzatokban fejlődhetnek tovább, egyre távolabb kerülve az őket létrehozó vallástól. Hasonló módon, ahogy maguk is változtak-alakultak a kezdeti és későbbi formálódásunk időszakában.

Találkozhatunk olyan vallásokkal, amelyek régi hitalapra épített új személettel és gyakorlattal szereznek híveket. Ezek – és közösségeik – száma rohamosan gyarapodik, bár részarányuk még elhanyagolható. Sikeresek, mert nagy az igény a tapasztalattal és meggyőződéssel is összeegyeztethető hitre. Náluk a régi vallás idejétmúlt mítosza szertefoszlik, közvetlenebb emberi kapcsolatok alakulhatnak ki (a formális szertartások helyett).

Hibás válaszok

A hagyományos vallások (egyházak) érzékelik az új kihívásokat, tapasztalják térvesztésüket, befolyásuk csökkenését. De reagálásaik hatástalanok, vagy dogmatikus válaszlépéseikkel gyakran saját maguk ellen dolgoznak. Sikertelenségük leginkább abban rejlik, hogy az új problémákat már régebben is kudarcot vallott módszerekkel kívánják orvosolni. Ahelyett, hogy érvelésükkel saját kételkedőket és a más hitűeket meggyőznék, gyakran éppen saját értékesebb híveik kételkedését vagy a térítendő más hitűek ellenszenvét erősítik.

Együttműködés ellen „dolgozik” a hitbéli és világgépi különbségek hangsúlyozása, valamint a múlthoz való következtelen ragaszkodás is. Ezért, a hagyományos vallások közti „összefogás akciók” nem igazán életképesek. Az ökumenikus megmozdulások inkább „reklámszagúak” és a látványos „összeborulás” látszatát keltik, de valójában nem érzékelhető igazi megbékélés. Igaz, felső szinten vallás-egyházközi vagy hivatali-diplomáciai együttműködés látszatát kelti. De hitközösségi szinten ezek összefogó és egymás hitét toleráló hatása nemigen érvényesül.

A hitközpontú vallások önmaguk igazolására gyakran hangoztatnak olyan érveket, amelyek mások számára sértőnek vagy komolytalannak tűnnek, mivel érveléskor nem a tényekre, hanem saját vallásuk vélt-elrendelt „igazságára” hivatkoznak. Ilyen érveléskor gyakran tetten érhető a félreértelmezés, önigazolás, ideologizálás vagy hamisítás. Elkövetve azt a hibát, hogy egyszerre kívánják megszólítani a saját más hitűeket, nem ügyelve az érvek megalapozására.

Gyakran tetten érhető a régi reflexek újraéledése (csúsztatás, büntudatébresztés) vagy kétes dogmára (döntésre, vallási iratra, elavult nézetekre) alapozás. Mindezek nemcsak, hogy elriasszák a másként hívőt-gondolkodót, de még saját híveik kétségeit erősítik.

Ezért, az új (és megújult ősi) vallási irányzatok e téren is előnyt élveznek, mivel múltjukhoz többnyire nem tapadnak olyan közeli és ismert események, amelyek hitelüket csorbítanák. Valamint eszmény és világképük közelebb is áll a mai emberek többségéhez és a jelenkori társadalmi gyakorlathoz. Ezért rugalmasak és alkalmazkodóbbak, míg a régi vallások maguk „karbantartását is elmulasztották, ezért hitelességük egyre gyakrabban ébreszthet kétségeket.

Megújulás igénye

A jelen kor embere a dogmatikus hittételek helyett erkölcsi-közösségi útmutatásokra vágyik. Bigottság és büntudat helyett közösségi együttműködésre és élményekre. Átláthatatlan túlvilági büntetés helyett pedig kiszámítható földi sorsot és igazságos megmérettetést. Az ilyen igényeknek a hagyományos vallások nemigen tudnak megfelelni. Az új vagy megújuló vallások viszont e téren is többet ígérhetnek, ahogy gyakran teszik is, sokaknak hihetően.

A hagyományos vallások többsége még mereven ragaszkodik kanonizált irataihoz és vallási előírásaihoz, amelyeket valójában maga „értelmezett” és „igazított”, a saját érdeke szerint. Ragaszkodnak szertartási hagyományaihoz és legendáriumaihoz, amelyek már a vezetőik szerint is csak formálisak, kitaláltak vagy hamisítottak. Valamint, sajátos szabályaikhoz, amelyek többsége a kanonizált irataikból sem vezethető le. Az ilyen „túlélési gyakorlat” a saját híveket is megrendítheti, más hitűeket pedig riaszt az „igaz hit” ilyenfajta csomagolása.

A szemellenzős-ájtatos hívők és a szenteskedő vallási képviselők is rendkívül sokat árthatnak vallásuknak, ha nem hajlandók figyelembe venni a tényeket és a tudományos felismeréseket. Különösen zavarba ejtő, ha idejétmúlt vallási irataikat tévedhetetlennek tartják, vagy ha ezek alapján még a jövőt is eleve elrendeltek tekintik. Ennél csak az kínosabb, ha az általuk elfogadott értelmezést tévedhetetlennek kiáltják ki. Különösen, az ősi szövegeik értelmezése vitatott, tudományosan nem bizonyított, vagy ha érveiket hibás fordítású vagy az eredeti szöveghez utólagosan betoldott kijelentésekkel-döntésekkel próbálják bizonyítani.

Lehangoló, ha nagy múltú vallás képviselője a vitákban következetlen vagy felkészületlen. Ha egyes ősi kijelentéseket szó szerint értelmez, míg másokat szabadon és felületesen magyaráz. Vagy ha tények helyett az érzelmekkel operál, ha jogsértést vagy erkölcstelenséget elkendőz. Még visszataszítóbb, ha egyházi köntös védelme alatt a politika kiszolgálójává lesz.

Új irány

A hagyományos hitközpontú vallások „sarkosabb” követői az új vallások és irányzatok megjelenését gyakran a „gonosz munkálkodásának”, az emberi bűnök kiteljesedésének nyilvánítják. Ez legalább olyan káros, mint az önjelölt próféták és a „hit-bizniszben üzletelők” szemfényvesztő tevékenysége. Ugyanis, az ilyen gyakorlat éppen a lényegét feli el. Azt, hogy az új vallások és irányzatok éppen azért jelenhettek meg, mert a hagyományos vallások nem voltak képesek befogadható formába közvetíteni hitük igazságait, és követhető erkölcsi útmutatásokkal szolgálni. Vagyis, „gonosz munkálkodását” a saját házuk táján illene keresni. Mert ahhoz, hogy hitelek lehessenek, először maguknak kéne megváltozniuk.

Az új vallások többségének sikere abban rejlik, hogy tanításuk központjába az embert állítják. Hirdetve, hogy az emberi tudat fejleszthető és alakítható, az emberben lakozó isteni természet felébreszthető. Népszerűségüket fokozza, hogy szinte bármilyen hitet-irányzatot képesek önmagukba fogadni, világképüket akár egyedi igények szerint is formálni.

A nyílt és befogadó jellegű új vallások többsége segíti a pozitív önkép kialakítását, toleráns és az együttműködésre épít, felébreszti az egyéni felelősségtudatot, ezáltal helyi szinten képes

közösségi formáló erőként fellépni. Vagyis, eléri azt, hogy követőik foglalkozzanak saját testükkel, szellemükkel és lelkükkel, valamint környezetükkel. Mindezt megtehetnék a hagyományos vallások is, ha a maguk által épített korlátokkal nem akadályoznák önmagukat, nem rettennének meg önmaguk vizsgálatától, és idejétmúlt álláspontjaik megváltoztatásától, ha a tények és hívek tiszteletét a hagyomány tisztelete elé helyeznék.

Természetesen az új vallások és irányzatok sem tökéletesek. Körükben is fellelhetők formális és tudománytalan tanítások, hatásukban kétséges ezoterikus és okkult szemléletek, a vélelmek beállítása igazságként, hit és tények kavardása. Ugyanakkor, ezeket a problémákat ügyesen kezelhetik, mert azokat dogmák nem merevítik, valamint a hívő gyakran arról is szabadon dönthet, hogy miben és hogyan-meddig hisz. Közösségeik is megértőbben kezelik másként gondolkodó hittársaikat. A hagyományos vallások is képesek lennének ilyen rugalmasságra, ha korlátozás helyett segítenék megújulásukat, hívek tudatosodását és szellemi fejlődését.

Új hit

Az új vallások és irányzatok egy új-egyetemes hit megjelenésének előfutárai. Egy olyan globális hité, amely a régi értékeket átmentve, megalapozott ismeretekkel kiegészülve, a korhoz igazodó erkölcsi elvárások alapulva, a modern emberhez szól. Egy olyan hit eljövetele, amely mindenkit befogad függetlenül attól, hogy kinek milyen a világ- és istenképe, és az ember-környezet egyensúlyára törekedve általános értékeket határoz meg.

A globális hitformálódás szele már ma is érezhető. Erre utal a hittételek minimalizálódása, a konkrét dogmák elhagyása, hittételek felváltása az erkölcsi elvárásokkal. A hit- és világképek egyre közelítenek a tudományos feltevésekhez. A legendák és vallási iratok jelentősége a saját helyére kerül. Egyre nagyobb szerepe lesz a logikai és tudományos érvelésnek. És a hit csak olyan kérdésekben jut szerephez, ahol a tudomány és tapasztalat már nem képes magyarázattal szolgálni. Ez az új hit már nem a tudományos és megtapasztalt valóságot akarja átformálni, hanem a tényeket egységes eszközként kezelve emberi világképpé formálni.

A hit megélése is módosulás előtt áll. A modern ember nem külsőségekben és rögeszmékben, hanem lélekben és tetteiben lesz hívő. A hit személyes üggyé válik, közösségikben a közös erkölcsi értékek és együttműködések hordozzák majd az értéket, a közös hittételek helyett.

Ez a hit mellőzni fogja a komplikált és okoskodó elavult téziseket, hogy bárki megértse, bárki magáévá befogadhassa. A hagyományos vallási „szent iratok” megmaradnak, mint egyfajta mítoszok, vallástörténeti emlékek, ősi erkölcsi intelmek. Amelyek helyreigazított fordítással és részletes szövegmagyarázattal segítik a hívők lelki elmélyülését és a hit megélését egyfajta példabeszédeként, erkölcsi iránymutatásként. Az ily módon korszerűsített különböző vallási iratok egyaránt szolgálhatnak minden hívő lelki épülésére, vallástól és irányzattól függetlenül. Segítségükkel mindenki maga formálhatja hitvilágát, erősítheti meggyőződését, ismeretükkel elősegítve a különböző irányultságú hívők közötti megértést és együttműködést.

Új egyházak

Az új hit gyakorlása sem kötődne templomokhoz. A közösségi helyeken – amely inkább hasonlíthatók majd egy közösségi házhoz – a személyes és közösségi munka kerül túlsúlyba, csökkentve a szertartások szerepét, elhagyva a kiüresedett rituálékat és a felesleges hitvitákat. Az új hit testvérek nem a közös hitvallás és külsőségek alapján szerveződnének. Hanem, hogy lelki-szellemi társként segítsék egymást és szellemi épülésüket, ápolják hagyományaikat.

Vége, a lélek mélyén rejlő cselekvő hit válhat igazi értékke. A bigott vallásos alázatosság és a magamutogató ügybuzgalom helyett... egymás segítése lesz fontos, kölcsönös. Segíthetünk, ha a másik fél is ebben közreműködik. Ha vétkezünk, akkor lélekben átérezzük tettünk súlyát, elismerjük vétünköt, megbánjuk tettünket, önzetlen cselekedettel kiengeszteljük hittársunkat.

Az imák értelme is megváltozik. A templomi-színházi formalitást felváltja az egyedi test-szellem-lélek feltöltődése. Vége egyfajta közvetlen kommunikációvá alakul ember és istene között. Az önostorozó vagy könyörgő fohások fokozatosan háttérbe szorulnak. A kéregetést felváltja a saját tenni vágyó akaraterősítés. A közös ima a lélek tisztulását és a közösségi erő egyesítését szolgálja. Szertartások az ehhez szükséges lelki ráhangolódáshoz nyújtanak majd segítséget. Amelyek leegyszerűsödnek, amelybe a hívek abba tevőlegesen bekapcsolódhatnak, akár maguk is dönthetnek szertartásaikról, sőt saját-közös hagyományokat is kialakíthatnak.

Az új hit szolgálói (papi, lelkészi, mesteri) tevékenység is átalakul. Mint „egyszemélyes” tanító, közösségformáló, pszichológus, szociális munkás és érdekképviselő stb. segítené a helyi közösséget. Képviselné híveit különböző vallási és társadalmi szövetségekben és szervezetekben, együttműködné a civil mozgalmakkal, segítené a rászorultakat. Karitatív akciókat és tartalmas szabadidős programokat szervezne stb. Kinevezett vagy önjelölt hittanító-atya helyett választott vezető-testvérként és menedzserként szolgálná közösségét.

Az új egyház szervezete valószínűleg demokratizálódik. Az egyházi vezetők kinevezését felváltja a közösségek általi megválasztás. Az egyházi szolgálatot vállalók körében a tudás, képesség és alkalmasság szerepe megnövekszik. A beavatásos jellegű felkészítés helyett a világias jellegű képzés kerül majd előtérbe. Az életvitel felesleges korlátozásai fokozatosan elenyésznek. A helyi hagyományok fokozatosan leváltják az idegen hitelemeket, eszméket, mítoszokat és tradíciókat. A népek-nemzetek önkifejezése szabadon színesítheti majd az egyetemes vallási eszmeiséget. És a különbségek nem megosztanak, hanem egymást ki egészítik, gazdagítják. Egyidejűleg elfogadva az önkorlátozást, önként vállalt elkülönülést vagy próbákat, de nem tulajdonítva azoknak különleges tekintélynövelő érdemeket.

Új szövetségek

Az új vallások szövetségi szerveződése sem hittételeken, hanem önkéntességen és közösen elfogadott szabályokkal alapulhatnak, biztosítva a korrekt együttműködést. Így azokat nem terhelnék hitviták, bizonyíthatatlan feltételezések ütköztetései. A szövetségek (hasonlóan a hitközösségekhez) önfejlesztő módon működhetnek, de jogkörük nem terjedne ki kötelező hittételek vagy szertartások elrendelésére, nem hozhatnak kirekesztő döntéseket.

Az ilyesfajta új hiten alapuló (univerzális) vallás nem valamiféle futurisztikus elképzelés vagy lázálom. Már jelenleg is működnek közösségek hasonló elvek alapján (több valláson belül vagy önállóan, irányzatban vagy önállósult csoportként). Példaként említhetnénk a bahá’i vallást, egyes racionalista vagy univerzalista unitárius gyülekezeteket, szabadelvű újpogány köröket és coveneket), hagyományukat vagy ősi hitüket felelevenítő szerveződéseket, egyetemes jellegű (vallási irányzatokat összefogó) közösségeket, újszövetségi keresztényeket.

Új küzdelmek

Ellenfelekben nem lesz hiány, akiknek érdekeit sértené egy új hit, egy új univerzális vallási irányzat. A hagyományos, elkülönülő és kirekesztő egyházak önként nem korlátoznák önmagukat. Világegyházak sem szívesen mondanának le hatalmukról és privilégiumaikról. A politikai tényezőknek sem lenne kedvező egy ilyen összefogás, hiszen táptalajuk éppen a

megosztás, hatalomszerzés. A nemzetközi tőke is ellenérdekelt lenne, mert zavarná őket a kizsákmányolásában. Vagyis, sem a múlt, sem a jelen hatalmainak nem érdeke egy egyetemes hit, vallás. Főleg egy olyan, amely a természettel összhangban élve, megőrizve a földi erőforrásokat és élettereket: az emberek békés együttélését és lelki békéjét kívánná elérni.

A vallási és etnikai villongások visszaszorulása a fegyverkereskedelemből és „segélyekből” gazdagodók pénztárcáját apasztaná. A világuralmi törekvések kivitelezése is nehézségekbe ütközne. Az államok uralkodó elitjei sem örülnének, ha „alattvalóik” szolidáris nemzetközi együttműködéssel érvényesíthetnék közvetlen emberi jogait. A helyi kiskirályok és intézmények érdekét sértené, ha környezetük közösségei megerősödnének. Pedig az igaz hit lényege az, hogy mindenkinek jobb lehet: nem csak a „kiválasztottaknak”.

Az új hitnek eleinte küzdenie és munkálkodnia kell. Talán még egyes rövidlátó támogatói ellenében is. Küzdenie a hatalomszerzés, a dogmatizmus és a kizárólagosságra törekvés ellen. Ezért, ki kell jelölnie együttműködésének és toleranciájának határait. Meg kell akadályoznia, hogy a hit-vallás pénz és hatalom kiszolgálója legyen. Vagyis el kell kerülnie mindazon csapdákat, amelyekbe a hagyományos vallások/egyházak többsége eddig belesétált.

És ami fontos: az új hit nem alapulhat semmiféle erőszakon, nem törekedhet kizárólagosságra. De fenntartva jogát, hogy önmagát megvédje. Ha valaki úgy gondolná, hogy saját erejéből is boldogul, vagy saját hitében (esetleg ateizmusában) jól elvan, tegyen belátása szerint. Próbálja ki erejét, tapasztalja meg saját hitét. Hogy mindenki úgy éljen, hogy ne ártson a másinak.

- Vége -

PANNON ŐSVALLÁS

Közlemény: 2006. március 24.

Irányzat létrehozása: a pannon őshit (népszerűbb nevén: pannon wicca), 1998-2003. között a „Világfa” Ezoterikus Klub keretében formálódott önálló irányzattá.

Alapítás: mi, az 2006-ban alakult Ezoterikus Kör tagjai összefogtunk annak érdekében, hogy a Kárpát-medencei őshit felelevenítésével létrehozzuk a sajátos magyar jellegű wicca-irányzatot, hasonlóan az ír, szász, walesi és szláv wicca-jellegű nemzeti irányzatokhoz.

Tradíció: alapvető forrásunk a Pannon-medence népeinek hagyománya, magába foglalva a természetes és népi gyógyítást, népszokásokat, rítusokat és mágiát is.

Hitvallásunk: Ha nem ártasz vele, akaratod szerint tehetsz!

Nyilatkozat: Elfogadjuk a PFI (Nemzetközi Pogány Szövetség) alapelveit, úgymint:

- szeretet és rokonság a Természettel;
- tisztelet az életerőnek, és az állandóan megújuló élet-halál körforgásának.

Fő tevékenységünk: egymás felkészítése, természetes gyógyítás, közös ünneplések.

- Vége -

Wica vagy wicca?

Az biztos, hogy Gerard Gardner, akit a „modern boszorkányság”, vagyis a wicca irányzat létrehozójának tartanak, és akinek tulajdonítják a wicca elnevezést – valójában a *wica* (nem wicca!) szót használta. Valamint az is, nem a wiccákra (mint személyekre), hanem a wicaságra (mint mesterségre). Hogy mikor és ki írta át ennyire hibásan a wica történetet, már lényegtelen. Fontosabb a lényeget beárnyékoló zavar eloszlata, és az igazi értelem feltárása.

Hogy Gardner az újkori boszorkánykodásra miért a wica szót használta, az sejthető. Ugyanis, ha az újkori *tudókat* akarta így nevesíteni, akkor ez a szó ideális. Mert ez egy ősi fogalom, sokfelé és sok nyelven hasonló hangtani formában és jelentéssel. Például: vica (latin = helyi lelkész, helytartó), vicar (angol = helyi lelkész), vise (angol = látó, befogadó), wise (angol = bölcs), vice (segéd, helyettes), weise (német = bölcs), відьма (ukrán = tudó), ведьма (orosz = látó, tudó), wis, wid (kelta = látó, tudó), veda (óind = tudás), védő (magyar = tudó, óvó).

Wica vagy boszorkány?

Ősi hitvilágunkban a tudó (wica) és boszorkány (witch): két, eltérő értelmű fogalom. A tudó (bölcs, kúráló) a közösség számára hasznos, míg a boszorkány (ártó, nyomó, kötő) kárt és bajt okozó szereppel bírt, azt a neve is kifejezte. Például: witch (angol = banya), hexe (német = igéző), колдун (orosz = megkötő), boszorkány (nyomó), čaroděj (nyugati szláv = bűbájos). Sajnos, a közékor végétől a wicca és boszorkány fogalmak alaposan összemosódtak. Annyira, hogy esetenként megkülönböztet jó és rossz boszorkányt is. Így alakulhatott ki a fehér (jó) boszorkány fogalma, ami annyira értelmetlen, mint az a kifejezés, hogy: „ezüst fakanál”.

Az újkori wicca irányzatok megjelenésével a fogalmi zavar csak fokozódott. Amikor, hírverés vagy éppen lejáratás céljából igyekeztek kerülni a következetes fogalmi használatot. Ezt a fogalmi zavart egyes – történelmi és spirituális valóságot eltorzító – modern mesék (pl.: Óz, a csodák csodája, Harry Potter) csak fokozták. Mostanára már azok többsége is, akik magukat boszorkánynak nevezik, gyakran maguk sincsenek tisztában a fogalom valódi jelentésével.

Jellemző tudatlanság, amikor a boszorkány kifejezést csak nőkre alkalmazzák. A férfi bölcslet és boszorkányt (jót és rosszat) egybekeverve: varázslónak nevezik (Harry Potter könyvek). Ami azt jelentené, hogy a nő képviseli a rontást, a férfi pedig a csodatevést. A varázsló-férfi és a boszorkány-nő megkülönböztetés a nők esetében megalázó is. Olyan, mintha a férfi bűvészt tisztas mentalistának, a női bűvészt pedig csaló-szemfényvesztőnek tartanánk.

Természetes vagy természetfeletti

Népi hagyományunk az emberfeletti erővel rendelkező embereket két csoportba sorolta: a természetes erővel rendelkezőkre, és természetfeletti erővel rendelkezőkre.

A *természetes erővel* rendelkezőknek nem volt szükségük különleges adottságokra, tudásukat tanulással és gyakorlással megszerezhették (mérő, füves, kenő, fűrésztő, bába, csonttráka, foghúzó, érvágó stb.). Tudásukat általában más idősebb, egy-két nemzedékkel öregebb, tapasztalt Gyógyítóktól (Mestertől) nyerték, családi hagyományként vagy tanítványként.

A természetfeletti erővel rendelkező gyógyítók közé azokat sorolták, akik születésüktől fogva rendelkeztek olyan különleges adottsággal, amely feltétlenül szükségesek tartottak a természetfeletti képességüket kifejlesztéséhez, hogy ilyen szintű tudást szerezhessenek vagy kaphassanak (pl.: ráolvasó, öntő, tisztító, látó, sámán, táltos stb.). Tudóssá válás a valóság spirituális megközelítését, érzelmi-érzéki gondolati módszereket, pszichikus ismereteket és mágikus-rituális tudást és gyakorlatot igényelt. Ismereteit más tapasztalt és tanítást is vállaló tudós (Bölcs) mellett tevékenykedve sajátította el, és annak felügyelete mellett gyakorolt. Az is előfordult, hogy magukat képezték és fejlesztették azután, hogy felfedezték különleges adottságukat és ráéreztek annak használatára.

Elfogadás vagy elítélés

Ha valamelyik tudó vagy kúráló a tudását-képességét ártó szándékkal használta, akkor boszorkánynak tekintették, és ennek megfelelően jártak el vele szemben. Vagyis, az ősi értelmezés szerint a boszorkány (más néven: ártó, rontó, nyomó) az a személy, aki Tudó vagy Gyógyító léte megsebzte a NE ÁRTS szabályt. Ennek következményeként az ilyen ártó személyt a közössége spirituális bűnözőnek tekintette.

Régi perirataink bizonyítják, hogy a megvádolt boszorkány ügyének kivizsgálásába az egyház képviselői mellett szakértőként bevonták a helyi közösség által elismert Tudókat és Kúrálókat is. Azaz, a honi boszorkányüldözést (a nyugat-európai gyakorlattal ellentétben) döntően nem az ősi hit elleni harc motiválta, hanem a feltételezett ártás elhárítása és megtorlása.

Ezt alátámasztják a régi törvényi rendelkezések is, amelyek alapján az ártóval szemben szinte úgy jártak el, mintha köztörvényes bűnöző lenne. Ugyanakkor, az ősi hitet valló büntetése csak hitoktatás, böjtölés, templom körüli munka, majd később már ez sem. Így maradhatott fenn ősi hitvilágunk ennyire érintetlenül és kevésbé titokzatosként.

Ősi vagy mostani...

Az ősi tudók és boszorkányok felkészültsége – akkoriban – átlagon felüli volt, testi-lelki gyógyító tudásuk-képességük vetekedett a hivatalos orvoslást gyakorlókéval. Gyakorlati-tudományos felkészültségük is meghaladta volt a helyi papokét és egyházi tanítóké.

A mai újpogány irányzatok hívőire ez már nem jellemző. A boszorkányság-wiccaság egyfajta divatos közösségi elfoglaltsággá, vagy a közösségtől idegenkedők spirituális tevékenységévé vált. A gyógyítói ténykedés háttérbe szorult, helyét felváltotta a hagyományok és a formális szertartások felelevenítése. A régi ismeretek avultságát modernebb módszerekkel és idegen filozófiákkal próbálják felfrissíteni (pl.: keleti vallásfilozófia és életszemlélet, ezoterika, modern okkultizmus). De ez nem segít a régi hiten, mert a lényege elsikkad, tudásanyagagyakorlata eklektikussá és anakronisztikussá válik. Mintha a népszerűség és hatásfokozás érdekében a keresztény szertartásokat... keleti rítusok és okkult szeánszok „dobnák fel”.

Sajnos, kevés az olyan újpogány szerveződés, amely régi eljárások – a kor követelményeihez illeszkedő, tudományos alapokon álló – felelevenítésével és alkalmazhatóságával foglalkozna.

- Vége -

Na, ez egy jó kérdés, mert itt aztán zavarba ejtő a vélemények szóródása. Néha még a saját véleményemben is kételkedem. Talán azért, mert már kérdés megközelítésében is eltérőek az álláspontok. Ami a lényeg: a boszorkány fogalmat a továbbiakban nem a régi ártó, hanem a modernebb közbeszéd fogalma szerint használom.

Boszorkányság, mint hit

Látszólag egyszerű és frappáns meghatározásnak tűnik, és akinek ez kell a lelki békéjéhez, az nyugodtan fogadja el. Elvégre, mindenkinek alkotmányos joga van abban hinni, amiben akar, és magáról azt hinni, akit akar. Más kérdés, ha azt szeretné, hogy környezete boszinak fogadja el. Ilyenkor meg kell felelni a közösségi boszikipétnak is, ugyanis a boszíság társadalmi jelenség, vagyis csak akkor van értelme, ha a boszi és környezete képes egymásra hatni.

Boszorkányság, mint vallás

Első látásra tetszetős megoldásnak álláspon, amelyet legtöbb wicca és boszorkány hangoztat. Általában e hitre épül a covenek többsége. Ez az álláspont azért sántít, mert a boszorkányok fontos ismérve, hogy *nem fogadják el a kötelező hittételeket, és az általános erkölcsi szabályokat*. A másik indok az, hogy a boszorkányság általánosabb fogalom, hiszen minden kultúrkörben létezik-létezett valami hasonló. Mert, ha a boszik fellelhetők a keresztényeknél, a muszlimoknál, és a zsidóknál (Ézs 57,3), de még a régi rómaiaknál, sőt a japánoknál is, akkor ez egy nagyon ősi „valami”, aminél nem a vallás és a társadalmi háttér lehet a lényeg.

Boszorkányság, mint egyház

Ügyes továbbfejlesztése az előbbi téveszmének. Nem csoda, hiszen ha vallás, akkor ahhoz kell egy egyház (vagyis szervezet, hierarchia, infrastruktúra), vezetők és hívők, valamint hittételek és szabályok. A gond csak az, hogy az igazi boszik *nem fogadják el a függőséget, nem és fogadják el dogmákat*. E nélkül pedig egyház nem létezhet. Vagy ha van ilyen egyház, akkor abban csak mondvacsinált boszik lehetnek.

Boszorkányság, mint társadalmi rétegződés

Főleg a középkorban használatos álláspont. Kiválóan alkalmas arra, hogy egy társadalmi csoportot megkülönböztessenek, megbélyegezzenek, megsemmisítsenek. Ugyanakkor, a régi peres iratok szerint a boszíság minden társadalmi rétegben fellelhető volt, tehát a boszíság inkább valamiféle képességekhez vagy társadalmi szerepvállalásokhoz köthetők.

Boszorkányság, mint életszemlélet

Ez a meghatározás már közelebb állhat a valósághoz, nem véletlen, hogy a boszorkányok (és wiccák) döntő többsége magányosan tevékenykedik. Viszont, ezt a véleményt a covenek és egyházak (kivéve a seaxosok és pannonosok) nem osztják, mert akkor saját maguk is bevallanák, hogy szabályaik és dogmaik idegenek a bosziszemlélettől (ezzel mintegy elismerve egyházuk feleslegességét). Egy apró megjegyzés: a középkorban a boszik covenje

nem gyülekezetként működött, hanem a közösségi együtt-ünneplést és a tapasztalatcserét szolgálta, a boszik felkészítését pedig egyénileg végezték.

Urbánus és népies boszóság

Ha nagyon pikírt lennék azt is mondhatnám: a wiccák önmagukat intellektuális bosziknak tartják, és gyakran lenézik a „mezei” boszikat. Főleg azért, mert a wicca elnevezés külföldi (ezért elegánsabb?), és mert nem kötődik hozzá a boszíságra ragadt kedvezőtlen kép.

Tény, hogy az újboszi-mozgalmat megalapozó (és a mai wicca születését eredményező) gardneri irányzat inkább hasonlatos a rózsakeresztességre és a szabadkőművességre (egyfajta hagyomány-turmixra), mint a hagyományos boszorkányok vagy a kelta druidák működésére.

„Mágiázási és rituálási” túltengésük miatt a „wiccázás” – kívülálló számára – látványosabbá és magasabb rendűnek tűnhetnek, mint a valódi, vagyis a népi gyógyászatot képviselő „mezít-lábas” boszorkányok ténykedése. Ez olyan, mint a menedzser és az ügyintéző elnevezés... mind a kettő ugyanazt a munkakört takarja, csak az egyik elegánsabbnak és divatosabbnak hangzik, mert „külföldiül van”.

Wicca contra boszorkány

A boszikat és wiccákat (akik mindketten az újpogánysághoz tartoznak) gyakran keverik, holott több dologban különböznek, mint amennyiben hasonlítanak. Ezt jól érzékelteti, hogy a 10 alapelvük közül valójában csak az 1-3. alapelvükben egyetértenek egyet, bár ebben sem teljesen. Az ezt követő alapelveiknél már érzékelhetők az értelmezési távolságok.

Szemponatok	Wicca	Boszorkány
Alapelv 1.	Ha azzal nem ártasz, tégy amit akarsz!	Tégy amit akarsz, de ne árts, még magadnak se!
Alapelv 2.	Szeretet és rokonság a természettel!	Szeretet és rokonság a természettel!
Alapelv 3.	Férfi-nő istenpár dualitása és egyenrangúsága	Istenség (Legfőbb Erő) a nemek felett áll, női és férfi aspektussal.
Alapelv 4.	Ha hatsz a világra, világ visszahat rád.	Világ hat rám, én hatok a világra.
Alapelv 5.	Amit teszel, 3-szor száll vissza rád	Az életben minden kiegyenlítődik.
Alapelv 6.	Törekedj a wicca vallás legteljesebb megismerésére és megértésére	Törekedj tudásod és képességeid fejlesztésére
Alapelv 7.	Elvárás coventagok és vezetőik felé: - tökéletes szeretet; - tökéletes bizalom.	Elvárás együtt dolgozók között: - tökéletes bizalom; - tökéletes felelősség.
Alapelv 8.	Csak az lehet belső tag, aki elfogadja és betartja a szabályokat.	Csak az lehet a kör tagja, akit a tagság befogad
Alapelv 9.	Szolgáltatásért pénz kérhető, kivétel a coventagtárs lelki segítése.	Gyógyításért tilos bármit elfogadni, legfeljebb költségtérítést.

Sokkal nagyobb eltérés érzékelhető a wiccák és boszik szervezeti és működési rendjében. Itt egyértelműen érzékelhető, hogy a wiccák nem lehetnek boszorkányok, mert a szervezeti működésük kötelező szabályokra és dogmákra épül... amelyek elfogadása a boszornál kizárt.

Szemponatok	Wicca	Boszorkány
Cél:	Régi hagyomány, tudás életre keltése	Ősi tudás célirányos alkalmazása
Szándék:	Hatni a környezetre	Gyógyítani, javítani
Fő módszer:	Mágia, spirituális módszerek	Természetes, népi eljárások
Elvárás:	Általános ismeretek mindenről	Szakosodás
Kötelezettség:	Szabályok leírva, utasítások betartása	„Ne árts” törvény és az adott szó
Felkészülés:	Csoportban vagy pap vezetésével	Önállóan, párban vagy mesterrel
Szertartás:	Mereven szabályozott, papok vezetik	Rugalmas, élményszerű, közösen
Ünnepek:	Évente 8 főünnep	Megállapodástól függ, legalább 4
Titoktartás:	Fogadalom, eskü, titkos jelek	Megállapodástól függ, de ritka
Beavatás:	Coventag csak beavatott lehet	Kör dönt, általában próba alapján
Tanulási idő:	Két fokozat között 1 év és 1 nap	Amennyi szükséges a próbához
Fokozatok:	Avatott, pap, főpap	Tanítvány, mester, nagymester
Vezető lehet:	Akit a főpapok pappá avattak	Aki már 3 tanítványt felkészített
Vezető joga:	Utasíthat, számon kérhet, büntethet	Tanácsot adhat, azt megtagadhat
Tekintély:	Fokozattól és címtől függ	Tudástól és eredménytől függ

És még sorolhatnám, mert egyes wicca coveneknek százánál is több szabály, előírás lehetséges. Hogy érzékeltessem a különbséget, a wicca és a boszi annyira tér el egymástól: mint egy iskolai osztály egy délutáni szakkörtől... vagy a katonaság egy önkéntes kultúrkörtől.

Boszorkányok hitvallása

A boszorkányok többsége általában elfogadja a következő hitvallást:

1. A boszorkányságnak nincsenek dogmái, azaz olyan hittételei, melyeket kötelező elhinni.
2. A boszorkányok függetlenek, nem állnak semmiféle fennhatóság alatt.
3. A boszorkányság nyitott minden vallási, metafizikai és okkult rendszer irányában.
4. A boszorkányság nem térítő vallás (de ettől még nem kell illegalitásba vonulnia).
5. A boszorkányoknak nincsenek parancsolataik („A ne árts” kivételével).
6. A boszorkányok a két nem egyenrangúságát hirdetik (kivéve a feminista boszik).
7. A boszorkányok tisztelik és szeretik a Földet (a wiccák szinte anyjuknak tekintik).
8. A boszorkányok egyik legfontosabb tevékenysége a gyógyítás.
9. A boszorkányság szerves része a mágia (szerves, de nem a legfontosabb)

A boszorkányság egyfajta szemlélet és sajátos életvitel, amelyet az illető vallása és kulturális környezete legfeljebb árnyal (ateista vagy keresztény is lehet boszorkány), vagyis a boszi:

- a természet-egyén-közösség rendszerében gondolkodik;
- elismeri a nemek egyenrangúságát;
- a hagyományos értékekre és a bevált tudásra alapozva tevékenykedik, keresi az újat;
- elutasítja a tekintélyelvét és a bizonyítás nélküli kinyilatkoztatásokat;
- vállalja a döntés szabadságát, képes felszabadultan cselekedni (de úgy, hogy ne ártsen);
- mer és akar hatni másokra, a környezetére.

Körülbelül így gondolkodik és cselekszik egy modern boszorkány... aki nem wicca.

- Vége -

Attól függően, hogy tevékenységét miként értékelte a közösség-környezet a boszi, a korabeli társadalmak megbecsült-elismert vagy utált-félt tagja volt... egyes magyar falusi vidékeken, majd a 20. század közepéig.

Boszi, a korabeli háziorvos...

Hát igen, kb. ez a jó megfogalmazás. Egy olyan ősi közösségi gyógyító, aki öröklött és tanult tudása alapján képes volt egészségügyi (testi-lelki-érzelmi-érzéki) segítséget nyújtani közösségének. Egy személyben: orvos, ápoló, bába, borbély, fizioterapeuta, gyógyszerész, pszichológus, pszichiáter, nemi felvilágosító, lelki szemétláda és tanácsadó, valamint a „alkalmazott tudományok és természettudományi tantárgyak” tanítója stb. Vagyis, az intézményesült orvos- és bábaképzés elkülönüléséig egyfajta komplex egészségügyi szolgáltató. Mai korban ezt a szerepkört a természet- (vagy alternatív) gyógyászok képviselik, lényegesen specializáltabb, és változó megbecsültség mellett. Mivel materiális tudást használnak, ezért a régi ismeretek könnyen ötvözhetők az új tudományos eredményekkel.

Wicca, a megújult ősl elkész...

Ez is érzékletesnek tűnő meghatározás lehet. Az ősi közösségekben elkülönültek az olyan rítusművelők, akik a hagyományok fenntartásán munkálkodtak, irányították-elősegítették a közösséget összefogó hit-vallás művelését. Pap, közösségi programszervező, hagyományörző, történész, valamint a korabeli „humán és társadalomtudományok, valamint a készségfejlesztő tantárgyak” tanítója. A jelenlegi wicca nem más, mint e komplex személyiség eklektikus és közösségformáló hatásában erőteljesen leszázalékolt változata. Közös érdeklődésű emberek kis csoportjai, akik közösen próbálják megélni a kultúrájuktól eltérő spirituális élményeiket. Mintha középkori pap-filozófusok mai utódai bulvárkönyvekből felkészült hitmagyarázóként ténykednének. Pedig a mai felvilágosult korban elég nehéz egy filozófiájában megrendült, tételeiben részben elavult vagy megbukott hitvilág egy az egyben való felelevenítése.

Ezoterikusok, a középkori misztikusok imitátorai

A mai köznépi boszifogalom alaposan eltér az eredetitől. Ami ma a bosziról eszünkbe jut (jóslás, halott-látás, szellemidézés, mágia, rontás), az régen nem a boszorkányokra, hanem az ősi szakmákból kinőtt okkultistákra volt jellemző, és főleg tudósok, alkimisták, asztrológusok, majd a rózsakeresztesek és a szabadkőművesek foglalkoztak ilyenekkel. Ők voltak a korabeli társadalmak „elméleti tudományos” képviselői. Az ilyen szolgáltatásokat nyújtó „mai boszorkányok” lényegében a régi gnosztikus mágusok modern kori lecsúszott imitátorai, akik spirituális tartalmukat már rég elvesztett rítusokkal és eljárásokkal igyekeznek mai igényeket kielégíteni. Manapság valahol, a magányos wicca és a gyógyító között. Egyének vagy néhány fős együttműködő csoportok, akik ezt az elfoglaltságot döntően megélhetésből végzik. Mintha a középkori festőóriások utódai házaló fényképezéssel keresnék kenyerüket. A tudományos fejlődés hatására az ok-okozatok és megoldások régi képzetei elavultak, ezért azok fenntartása már csak rituálé-hagyományokként lehetséges, elfogadásuk már tény, hanem hitkérdés.

A „jó boszi”

Visszatérve a múltba, régen azt tartották „jó boszi”-nak, akinek tevékenységét hasznosnak ítélték, úgymint: javas(asszony), füves(asszony), tudós(pásztor), dögönyöző, gyógyító, látó, néző, révülő, vajákos stb. Ők megbecsült tagjaik voltak közösségüknek.

A „rossz boszi”

Ez az a szerencsétlen, vagy saját hibája miatt ártónak tartott boszi, akinek tevékenységét a közösségre veszélyesnek vagy károsnak tartottak, úgymint: boszorka, baszurka, nyomó, szép-asszony, menyecske, kisasszony, stb. Esetükben igyekeztek olyan megoldásokat találni, amellyel eltávolíthatták e személyeket a közösségükből (kiközösítés, településről kiutasítás, tevékenységtől megtiltás, elítélés stb.).

Csak jelzem, hogy a XIV-XV. századig nem volt divat a megölésük, megelégedtek templomi szolgálattal és bűnbánat gyakorlással is. De ekkortól, a különböző vallási mozgalmak elterjedésével egyidejűleg, az eretnekséget ügyesen összekapcsolták a boszorkánysággal (sátánhívőknek nyilvánítva őket) és így elindulhatott tervszerű megsemmisítésük. Amit gyakran elfelejtenek megemlíteni: a korabeli magyar boszorkányperekben a „jó boszi”-kat megbecsült szakértőként alkalmazták, ha nem húztak ujjat az egyházzal vagy az állammal.

Hát, valahol itt lehet a lényeg...

- Vége -

GYAKORLATI BOSZISÁGOK

Ami az előző interjúból kimaradt... 2007. november 16.

Néhány dolog még fontos lehet, amire nem volt idő kitérni... ami egyaránt vonatkozik a boszokra, viccákra és pannonosokra, sőt a sámánfélék-táltosok jelentős részére is.

Boszi világnézet sajátossága

A boszi világnézet vállalható *meggyőződésből*, *hitből* vagy *formálisan*. Aki *meggyőződésből* ilyen, az a tapasztalatai alapján a hitét-világképét folyamatosan építi-korrigálja, nem idegenkedik az új hatásoktól és információktól, hanem azokat hasznosságuk alapján kezeli. Ő az, aki szívesebben dolgozik egyedül vagy párban, és gyakran kísérletezgetnek. E csoportba sorolhatók a hitújítók, spirituális gyógyítók, lélekgyógyászok.

A *hithű boszik* általában hajlamosak már kész világképet átvenni, azon nem agyalognak, hanem igyekeznek az elfogadott előírásokat minél pontosabban betartani. Ők azok, akik ideális coventagok, akik többre becsülik a hagyomány megőrzését és a külsőségeket, mint az eredményességet és a célszerűséget. Jellemző képviselőik a covenbe szerveződő wiccák, némely merevebb boszorkányrendbe és körökbe tartozók, a bosziegyházak belső körei.

A *formális boszik* számára a hitkérdések lényegtelenek, annál jobban érdekli őket a módszer és a gyakorlat. Ők azok, akik számára nem okoz gondot a boszóság üzletesítése és a könnyed médiaszereplés, akik az elméletnél többre becsülik a hasznosságot és a gyakorlatot. Közéjük

sorolhatók a jósok, halottlátók, kártyavetők, álomfejtők, formális horoszkópkészítők, ingázók, divatboszik, rontással foglalkozók, mechanikus természetgyógyászok stb.

Boszi cselekvések sajátossága

A boszik tevékenysége – jellegük alapján – lehet *tudatos*, *szertartásos* vagy *mechanikus*. A *tudatos boszit* az elérendő cél vezérli, a módszereket és rítusokat ezekhez igazítja. Az ilyenek számára a régi felelevenítésén túl annak modernizálása-aktualizálása adja az igazi élvezetet. A komplex gyógyítók többsége ide sorolható.

A *szertartásos boszi* tipikus hagyományörző, aki még akkor is ragaszkodik a régi eljárásokhoz és szemléletekhez, ha azokon a tudomány már rég túllépett. Az ilyenek számára fontosabb a „múlt átélése és az ősi borzongás felelevenítése”, mint a végzett tevékenység ésszerűsége. A bosziagyházak belső körei, illetve a „nagy kreativitást nem igénylő” és a gyakran-egyformán ismételhető mágikus eljárásokat gyakorló boszik ide sorolhatók.

A *mechanikus boszik* tipikus iparosok. Végzik azt, amit tudnak. Úgy, ahogy tanulták, és ahogy eredményes volt számukra. Nem terhelik magukat új eljárások kiagyalásával, vagy a hagyományok túlértékelésével. Többségük formális boszi vagy magányos wicca.

Boszik és a jóslás

A jóslás: a jövőbeli cselekmények előrejelzésének művészete. A boszik jóslásról alkotott véleménye lehet *racionális*, *dogmatikus* vagy *közömbös*.

A *racionális boszik* szerint a jövő nem eleve elrendeltetett, ezért a jóslás lényegében a jövődöbéli események egyfajta prognosztizálása a jelenlegi ismereteink birtokában. Vagyis, tudatosítjuk azokat az „erőket”, amely a lehetséges jövőt előkészíti”, illetve amelyek megváltoztatásával a lehetséges jövő is megváltozhat. Alapelvük: A jóslás egyfajta prognosztizáló szellemi tevékenység, ezért a jóslás annál pontosabb, minél több információ és minél eredményesebb az összefüggések feltárása.

A *dogmatikus boszik* a jövőt eleve elrendeltnek (megírtnak, kiszámíthatónak) tekintik, ezért a jóslás eredményessége – szerintük – a jós képességeitől (felkészültségétől) és a rítusok pontosságától függ. Alapelvük: A jóslás egyfajta különleges képesség, ezért a jóslás annál pontosabb, minél jobb képességű a jós.

A *közömbös boszikat* nem izgatja a jövő, ezért jóslással nem erőlködnek, és mások jóslásait is szkeptikusan fogadják. Alapelvük: A jóslás egyfajta feltételezés, ezért erre szinte minden értelmes ember egyaránt képes, közel hasonló eredményességgel.

Boszik és a mágia (varázslás)

Egy régi (most is gyakran alkalmazott) megfogalmazás szerint a mágia: a természet „titkos erőinek” fölhasználása valamilyen esemény befolyásolása érdekében. Ez a definíció több sebből is vérzik, mivel a „természet titkos erői” megfogalmazás ma már sok mágikus eljárás esetében egyáltalán nem titkos (legfeljebb eltitkolt), és melyek még mindig „titkosak”, azok igencsak kétségesek. Bár minden boszi alkalmaz mágikus módszereket, az erről alkotott véleményük és alkalmazott gyakorlatuk jelentősen eltérő.

A *spirituális boszík* szerint a mágia olyan eljárás, amellyel – közvetett módon – változásokat tudunk létrehozni testi-lelki és szellemi téren. Éppen ezért a mágiát az alapcél elérését elősegítő hatásfokozásként alkalmazzák.

A *ceremoniális boszík* a mágiát a boszorkányság legmagasabb szintű művészetének tekintik, ezért fontosnak tartják a rítusokat, a hagyományos módszereket. Gyakran még ma is szó szerint értelmezik idejétmúlt leírásokat, múltbéli történeteket.

Az *alkalmazó boszík* a mágikus eljárásokat a hatás fokozása érdekében egyfajta formai keretként használják úgy, hogy tisztában vannak azok reális értékével.

Boszík és a meztelenség

Egy kívülálló számára talán fontosnak tűnő, a valóságban viszont lényegtelen kérdés. A boszík többsége számára a meztelenség egyfajta természetes állapot, de ez nem azt jelenti, hogy mások megbotrántogatása megengedett. A boszík ezt magán- vagy csoporton belüli belső ügynek tekintik, amelyben közösen döntenek, és amire senki sem kényszeríthető.

A *természetes boszík* kifelé és befelé közel hasonló természetességgel viselkednek, de indokolatlanul ők sem meztelenkednek. Ugyanakkor, egyes gyógyítási módszereikhez (pl.: tisztítás, masszázs, reiki, aroló, kohari, szellemgyógyászat, gyógyító érintés, lelki problémák terápiaja) szükség szerint alkalmazzák.

A *rituális boszík* kifelé általában visszafogottak, viszont covenjük (körük) egyes rítusaiban a meztelenség kötelező előírás, ezért általában coven-tagságukat (az előítéletek miatt) titkolják. Egyes esetekben a kifelé titkolt közös meztelenség akár covent összefogó erő is lehet (hasonló beállítódottságuk számára).

A *köznapi boszík* meztelenséghez való viszonya hasonló az átlagpolgáréhoz, mivel általában nem játszik érdemi szerepet tevékenységükben a meztelenség.

Boszík és a szexualitás

Ez az a téma, amely leginkább megossza a közvéleményt, ahol a legtöbb zavaros vélemény és hiedelem ömlik a köztudatba. Pedig a lényeg egyszerű és közérthető, bárki által felfogható.

Mint a társadalomban élők általában, a boszorkányok sem egyformán viszonyulnak ehhez a kérdéshez. A boszorkányság legfontosabb sajátosságai: a szeretet és az életöröm. Vagyis mindaz, amire mindenki vágyik, és aminek átélése a jelenlegi társadalmi és vallási normák szerint, igencsak nehezen valósítható meg nagyobb konfliktus nélkül.

A *természetes boszík* a szexualitást természetes emberi igénynek és 2 ember közötti bizalmas (csak kettőjükre tartozó) dolognak tekintik, ezért a szexualitást csak kölcsönös örömszerzés, gyermeknemzés vagy kifejezett gyógyítási célból alkalmazzák (rituális célból soha sem).

A *rituális boszík* a szexualitást egyfajta szertartásos esemény szintjére emelik, ahol a szexualitást egyfajta utánzó mágia keretében „gyakorolják” jelképesen (esetenként ténylegesen). Ilyen szertartás lehet például: a Nagy Rítus, bizonyos beavatás vagy felavatás, befogadási szertartás, extrém esetekben az összetartozás közösség előtti kifejezése stb. Megjegyzendő, hogy nem sorolhatók ide a magukat boszík csapatnak beállító, de valójában csak a szexuális kicsapongásokat szolgáló titkos összejövetel, szvinger klubok.

A *köznapi boszik* szexualitáshoz való viszonya az átlagpolgáréhoz hasonló, a szexualitás nem játszik érdemi szerepet a boszitevékenységükben.

Miért nincs Nagy Rítus a pannonosoknál?

A pannon-wiccák és a pannon-rendesek istenfelfogása rugalmas, akárcsak pannon unitárius univerzalisták és pannon ősvallásosok hite. Mivel nem teszi kötelezővé a férfi és női isten két személykénti elfogadását, ezért az egyesülésüket szimbolizáló szertartásnak sem lenne értelme. Mivel nincs 3 szintű beavatásuk (hanem próbát tesznek), valamint szertartásai konszolidáltak és részlegesen nyilvánosak (tagok által meghívottak látogathatják), ezért a Nagy Rítust közösségi szinten (rítusként) nem tartják.

A boszorkányság népszerűsége

Mit is gondolhat ma egy átlagpolgár a bosziról? Hát, sokfélét. Íme egy csokor vélemény...

Vonzó a boszi azért, mert titokzatos, felszabadultnak és másnak tűnik, mint mi, sőt van egy helye ahol elbújhat és a rejtett vágyait kiélheti.

Taszít azért, mert a többség elutasítja, ellentmond a megszokott társadalmi-vallási normáknak, valamint környezetünkben kiszámíthatatlan konfliktusokat okozhatna.

Tiszteljük a boszikat, mert olyanhoz ért, amit mi nem értünk.

Irigyeljük őket, mert olyat is meg mernek tenni, amit mi nem mernénk.

Félünk tőlük, mert olyan erőt tulajdonítunk nekik, amit magunk se értünk.

Szükségünk van rájuk, mert segíthetnek, ha a normál módszerek megakadnak.

Büntetlenül szidhatjuk őket, ha kisebbrendűségi érzéseinket kompenzálni akarjuk, vagy ha valamilyen érdekünk ezt kívánja.

Miért szeretne egyre több fiatal... boszit vagy wiccát játszani?

Azért, mert vágyik: közösségre, titokzatosságra, újfajta és borzongató élményekre, titkos kapcsolati lehetőségekre, zárt és bizalmas körre, ahol talán kiélhetné rejtett vágyait. Élményre, összefogásra, együttérzésre, szeretetre, érzéki élményekre és kötetlen kapcsolatokra vágynak. És meg szeretnék ismerni mélyebben azt, ami őket érdekli.

Miért csalódnak a fiatalok rövid idő után a bosziségekben?

Mert hamar kiderül, hogy: az ottani csapat sem sokkal különb, mint az átlag. A várt élmények vagy elmaradnak, vagy sokkal laposabbnak bizonyulnak, a kapott szeretet, bizalom és élmény sokszor csak formális, sőt felesleges kötöttségeket kell vállalni, tanulni is kell, valamint nem nyújt elegendő segítséget azon problémák megoldásához, amely miatt ide menekültél. Az új hitvilági környezet csak kezdetben érdekes, utána már zavaró lehet a mássága. Arra is rájönnek, hogy célszerűbb a látványosabb és társadalmilag elfogadottabb keresztény megmozdulásokra járni, mert az akár előnyös is lehet, sőt oda a haverok is elvihetők.

Van olyan fiatal wicca, aki hosszú távon hithű wicca marad?

Adat nincs erről, de úgy tudom, 35 évesnél idősebb wicca már ritkaságszámba megy. Ezek többsége is a hitélettől inkább a gyakorlati praktikák felé mozdul (pl.: ingázás, tisztítás,

energetika stb.). Ők azok, akik a tradicionális és kelta hagyományoktól eltávolodva, egyfajta saját (több vallásból összegyúrt) saját világképet alakítanak ki. Amelyben békésen megfér egymás mellett Jézus és Buddha, a túlvilág és a reinkarnáció, az angyalok és az elementálok, a 4 elem és az 5 elem, stb. Vagyis világképük a wiccától távolodva egyre univerzálisabbá (New Age-esebbé) kezd válni.

Miért kevés az idős magyar wicca?

Úgy tudom, hogy csak néhány ötven feletti wicca van. Kolonics István (ismertebb nevén Yliaster Daleth 1955.) több alapművet írt, engem is az ő művei löktek a boszik felé 1994-ben. Úgy tudom, hogy pillanatnyilag én vagyok a legidősebb (Remete 1954.). Mindegyikük csak volt KWHE tag, jelenleg magányos wiccák vagyunk. Kolonics azóta megírta a Boszorkányszövetség alapszabályát és szertartásrendjét is (de úgy tudom, hogy már ott sem tag). Talán fellelhető még néhány 40-50 év közötti nő, aztán kész, nem tudok több idősebről.

Kevés az idős wicca, mert nincs idős wicca pap és főpap, akik velük foglalkozhatnának. Ugyanis, a fiatalok döntő többsége *szertartásos, dogmatikus, ceremonális és rituális boszi* irányzatot kedveli, feszélyezi az idősebbek jelenléte „néhány közösségi tevékenységében”. Az idősebbek viszont a *tudatos, racionális, spirituális és természetes* boszik közé sorolhatók, és lenézik a divat- és látványboszikat. Furcsa módon a fiatalabbak inkább ragaszkodnak a tradicionális (nyugatról készen átvett) megoldásokhoz, míg az idősebbek szívesebben változtatnak, és nagyobb hangsúlyt fektetnek a gyógyításra, mint a rítusokra. Vagyis, nehezen vannak meg... sokáig... egy covenben. Ugyanezt a problémát hallottam más boszivonalról is.

Tapasztalható hasonló probléma a pannonosoknál is?

Csak részben, mert itt a szakosodás érdeklődési körönként történik, valamint a körök is nyitottabbak a coveneknél, valamint nincsenek olyan rítusok és közösségi rendezvények, amelyekkel egymást zavarba hozhatnák. A pannonosoknál fordított a helyzet. Náluk a fiatalok a kezdeményezőbbek (talán azért, mert maguk is fiatalon hozták létre az egészet, és még van mit javítani a dolgon), az idősebbek pedig szívesebben foglalkoznak a hagyományörzéssel. A demokratikus körvezetés és kiszámíthatóság is tompítja a nemzedékek közötti problémákat.

Miért szövetkeznek külön az idős boszik és wiccák?

Azért, mert a hivatalos wicca és boszi egyházakban nemigen találják a helyüket (lásd az előbbiekben leírtakat), viszont szeretnének közösségben együttműködni, főleg közösségi életet élni, tapasztalatot cserélni. Erre viszont a coven alkalmatlan. Éppen ezért új tendencia, hogy az idős boszik inkább baráti körökben, társaságokban, klubokban vagy egyesületekben járnak össze, ahol mentesek a felesleges kötelezettségektől, a fennkölt észosztástól és a formális rituáléktól. Nem véletlen, hogy a pannonosok is most tervezik átszervezni köreiket egyfajta laza baráti társaságokká (az alkotó szakmai körök kivételével).

Ezt még fontosnak tartottam elmondani...

- Vége -

Már maga a megnevezés is rossz, mert a „mai boszorkányok” nem boszorkányok (nyomók, ártók), hanem új-pogányok (régik hit felelevenítői), vagy archaikus külsőségeket felvevő New Age-esek, esetleg hagyományörzők, rosszabb esetben egyéb üzleti szolgáltatást végzők.

Boszorkány, mint társadalmi lény

Néphitben „jó boszorkányt” mindig külön névvel illették, pl.: látó, tudó, révülő, gyógyító, stb. és őket Magyarhonban soha sem üldözték, és amíg nem tartották őket ártónak, volt is becsületük. Erről részletesen: *Szendrei Ákos: A magyar néphit boszorkánya, Magvető Kiadó.*

A kizárólagosságra törekvő (zsidó, keresztény, muszlim) vallásokban a boszorkány egy olyan embertípus, akinek hite nem passzol az éppen esedékes hivatalos vallási irányzathoz, és aki ez mellett még a biblia által is elítélt praktikákat űz. Lásd biblia: 2Móz 22,17, MTörv 18,10. Ugyanis az ilyen praktikák végzésének monopóliumát (ahogy a bibliamagyarázat jogát is) a középkor végéig (csak?) az egyház fenntartotta magának. Az pedig hab a tortán, hogy az egyház által elítélt „boszorkányok” többsége nem a kereszténység előtti vallás követői voltak, hanem szintén keresztények (manicheisták, bogumilok, katarok, albigensek, husziták stb.).

A középkori európai társadalmakban az volt (vagy lett) a boszorkány, akit egyházi vagy állami tekintély annak nyilvánított. Mivel a boszorkánnyá nyilvánított személy vagyona az egyházra vagy a lakótelepülésére szállt (kisebb ingóságai pedig feljelentőkre, a tanúkra és a hóhérra), így a kb. 10 millió kivégzett boszorkány döntő többsége a kicsinyes bosszú, irigység és haszonlesés áldozatának tekinthető. Erről részletesebben: Kurt Seligmann: *Mágia és okkultizmus az európai gondolkodásban.* Gondolat 1987.

Mai magyar „boszorkányok”

E körben csodálatosan zavaros a kép, mivel azok többsége, aki boszorkánynak vallja magát, valójában nem az, és amit tesznek, gyakran közelebb áll a középkori okkultizmushoz és a gnosztikus hermetizmushoz, mint az ősi természetvallásokhoz. Még inkább zavarba ejtő, hogy gyakran mindezt egyesítik a keleti filozófiákkal, ókori vagy annak vélt rítusokkal.

Ebből adódik, hogy a magyar „boszimozgalomban” semmi sem az, mint aminek látszik, vagy neveződik. Ami közös bennük, az a 3 hittétel elfogadása, és egymás irányzatainak lelkes kritizálása. Ez pedig némiképp ellentmond a külföldi új-pogány mozgalmakra szellemiségére jellemző toleranciára és dogmaellenességére.

Wicca?

Első nekifutásra, már az alapoknál gond van, a wicca szó értelmezésénél. Legtöbbször – még a wicca egyházak és covenek is – a wicca szót az óangol wicca szóból eredeztetik (feltételezett jelentése: boszorkány, varázsló). A prűcök csak az, hogy ilyen jelentésű és formájú óangol szóról... még az angol nyelvészek nem tudnak. Megfelelőbb a wise szó, ami bölcseséget jelent.

Második nekifutásra az angol *witch* (boszorkány) szóból származtatják, ami elég ügyetlen próbálkozásnak tűnik, de elgondolkodásra késztet.

Harmadik nekifutásra higgyünk inkább a mozgalom újkori alapítójának. Gerald Gardner az írásaiban (*Witchcraft Today* és *The Meaning of 'Witchcraft'*) a *wica* (nem a *wicca*!) szót használja, és nem a hitre, hanem a mozgalom követőire. Vagyis, a *wica* származhat a latin *vica* angolosított átírásából, ami helyi lelkészt vagy vezetőt jelent. De lehet *witchcraft* szó rövidítése. Mint a mai *yuppie* (young people, young urban professional) szleng esetében.

Wicca csoportosulások

A magyar wiccák többsége magányosan gyakorolja hitét. Akik covenekbe szerveződnek, azok a kissebség. Az életképes covenek pedig ritkák. Hogy miért, arra még kitérek.

Magyarországon a gardneriánusok vannak többségben, kisebb hányaduk alexandriánus, illetve ez sem pontos, mert az irányzatok már eléggé keverednek. A wiccáknál az a szép, hogy mindenféle irányzattól, módszertől képesek kiválogatni a nekik tetszőket, és azokat egymással keverni. És általában ezért is néznek egymásra ferde szemmel, mert mindenki máshonnan válogat és a maga irányzatát tekinti igaznak.

Olvassuk a Kelta Wicca Hagyományőrző Egyház és a Magyar Boszorkányszövetség 2006-os alapszabályát, letakarva neveiket! Ha nem ismernénk őket, még azt hinnénk, hogy egymásról másolták vagy egyformák. Rá és rá nem jönnénk arra, hogy miért nem bírják egymást.

Természetesen léteznek következetes irányzatok is, amelyek inkább egy ösvényen haladnak. Például a tradicionális-ok, faery-sek, dianikus-ok vagy pannon-osok, és ide sorolhatnánk a sámánosokat is, bár ez ellen a wiccák többsége lázadozna. Holott nagyobb eltérés érzékelhető a wicca irányzatok között, mint wiccák és sámánosok között. És persze léteznek keresztény-wiccák is, amikről a wiccák nem beszélnek, mintha nem is léteznének. Furcsa, hogy külföldön az egymástól sokkal távolabb álló és igencsak különböző irányzatok képesek együtt működni. Nálunk már az is csoda, ha egy 12 fős coven fél év alatt nem válik szét két külön irányzatra. Úgy látszik itt is jól működik az Arany-féle „rossz szomszédság török átok”.

Wiccaságok

A magyar wicca irányzatok döntő többsége a gardneri hagyományokat követi, elfogadva zártságot, a titkolózást és a mai tudás mellett már kétséges hatású mágiázást, a formálissá alakult szertartásokat, valamint a túlzott papi hatalmat. A gond csak az, hogy Gardner idejében a wiccaságot a törvény üldözte, ezért akkor és ott érthető volt rejtőzködés, a hallgatás, a csoporttagok lelki kézben tartása, a személyes kapcsolatok korlátozása, és az illegálitás. Manapság ezek már feleslegesek és nevetségesek, vagy zavarók és riasztók, és csak elijesztik a potenciális hívőket. Hasonlóképpen nehezen emészthető a vezetői (papi, egyházvezetői) hatalom aránytalansága és nehéz ellenőrizhetősége. A felesleges titkolózásnak köszönhető az a wiccákról terjedő sok marhaság is, amelyet néha éppen maguk, egyes feltűnésre vágyó wiccák generálnak.

A wicca covenek életéről nehéz valós infót szerezni, főleg a wiccáktól. Nem azért, mert valami nagy, fontos és titokzatos dolgok történnének ott. Az ok egyszerű: aki bejut egy covenbe, annak titoktartási fogadalmat kell tennie. Ezt pedig illik betartani. Más kérdés, hogy ha valaki elmondaná őszintén, hogy mi történik egy covenbe... a kutya se hinné el neki, mert teljesen más kép él erről egy kívülálló fejében. Természetesen vannak olyan covenek is, amelyeknél a nyilvánosság nem lenne előnyös, de az ott történtek még így sem érik el egy laza nudi-házibuli szintjét.

Coven, a labilis stabilitás

A covenekben elég gyakori a fluktuáció, holott a coven lényege és lételeme éppen a stabilitás lenne. De azzal, hogy megszűnt az a külső és belső kényszerítő erő, amely a covent összetartotta, megreccsent az illegalitás és bezárkózás létjogosultsága. Coventagot már nem lehet erőszakkal visszatartani, fizikailag rákényszeríteni a maradásra. Elég nehéz lenne a coventag „megbüntetése” is, nem szólva arról, hogy a titoktartási fogadalom megszegését sem lehet megtorolni, és mai viszonylatban a kiközösítés – inkább nevetséges, mint rémisztő.

A coventagok tehát mozognak, belépnek, majd idővel kilépnek. Főleg azért, mert csalódnak. Idővel ugyanis az izgató titokzatosság elenyészik, a rituálék érdekessége csökken, a mágia varázsát az ész és realitás eltompítja. Kiderül, hogy az ismeretek többsége csak holt anyag, egyre inkább zavaróvá válnak az értelmetlen vagy idejét múlt szabályok, a valóság és az elvárt közötti szakadék. A hitet könnyű gerjeszteni, de nehéz fenntartani úgy, hogy a coventag folyamatosan érezze a magára vett kööttségek értelmét, jogosságát és szükségszerűségét.

A covenek zártsága és belső merevsége egyúttal káros folyamatokat is felerősíthet. Ha egy coventag kifelé is meg akar mutatkozni, de nem kíván leégni, marad a sokat mondó hallgatás, titokzatosság. Valamilyen átlagon felüli képességére való célozgatás (amelyet persze nem mutathat be illetéktelennek), valamint az ezeket aláfestő külsőségek, amelyek passzolnak az aktuális trendhez (fekete-ezüst gót style, mátrix-vonal, gyermeki lelkeknek henripotter vagy tündi-barby). De ez nem probléma, mindenkinek alkotmányos joga jelmezes szerepet játszani.

A gond ott kezdődik, ha ez az álarcot a covenbe is beviszik. Innen már csak egy lépés, hogy idővel mindenki elhiggye azt is, amit maga mond. Mert kialakulhat egy olyan kimondatlan megegyezés, hogy „Ha elfogadod, amit magamról mondok, akkor én sem fessegetem azt, amit magadról mondasz”. Ilyenek számára a coven kiváló hely, mert különlegesnek érezhetik magukat. Nem véletlen, hogy a covent – akárcsak más zárkózottabb vallási közösséget – hamarabb hagyják el racionális és önálló személyiségek, mint az irányításra és szeretetre vágók, vagy a kisebbségi érzésekkel küszködők és önállótlanok.

A mai magyar wicca covenek többsége tisztavirág-életű. Csak azok képesek fennmaradni, amelyek szakítottak a merev hagyományokkal, a felesleges titkolózással és kööttségekkel, és váltottak. A stabil covenek általában azok, amelyek klubosodtak, és a hitet összekapcsolták valamilyen közös reális és értelmes céllal is. Például, hagyományörzés, kísérleti régészet, múltkutatás, közös kísérletek és tapasztalatcsere, vagy valamilyen közös érdeklődés, esetleg közösségi élmények. A váltani képes coveneknél szükségszerűen bekövetkezik egyfajta belső demokratizálódás is, ahol a vezetőket a közösségül emeli fel, nem a paptársak egymást.

Hazai wicca-szerveződések

Nehéz erről beszélni, mert kevés a nyilvános adat. Kívülről nehéz belátni a szervezetekbe, aki meg benne volt, az nemigen beszél. De talán néhány árnyalt szó megengedhető a szabad véleménynyilvánítás jegyében. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az itt leírtak, a 2006. évi állapotokra utal, vagyis akár már jövőre... már másmilyen lehet a „hazai wiccaság fekvése”.

Magyar Boszorkányszövetség (MABOSZ): egyházként bejegyzett szervezet, valójában inkább boszorkányszerűek egyesülete vagy érdekvédelmi szövetsége. Ugyanis, van tagdíja, tagjai kedvezményt kapnak. SzJA 1%-ot nem gyűjtenek, hanem nyereséget hozó szolgáltatásokból, és egyéb bevételekből tartják fenn magukat. Szolgáltatásai vállalkozási szemléletet tükröznek. Mivel benne vannak „a bosziüzletben”, ezért nem prűszkölnek a nyilvánosságtól, sőt keresik is. Nem gond a belépés, és a külső boszokra csak kevés kööttség hárul. De vezetői szerve-

zeteikben és coveneikben a külsőségeik már egyházszerűek, és belső dolgaikat jól titkolják. Alapszabálya szerint önmagát a Gardneriánus-eklektikus irányzathoz sorolja. Taglétszáma közel ötezer fő lehet. Ezt elsősorban egyesületi, szolgáltató és szinte minden irányzatot befogadó jellegének köszönheti. De az adat csalóka, mert valójában a tagok egy része nem hívó, hanem a szövetségi tagság előnyeit élvező „mns. egyéb személyi szolgáltató”.

Kelta Wicca Hagymányörző Egyház (KWHE): egyházként bejegyzett szervezet, egyházként szervezve. Inkább eklektikus (ókortól jelenig okkult-ezoterikus), mint kelta hagyományörző. Irányultsága részbe gardneriánus, némi alexandriánus beütéssel, más irányzatok is beleférnek (tündi-bünditől a káosz-mágiáig). Covenjeik irányzata eltérő és mindegyik zárt. Kerülik a nyilvánosságot, még az egyház hivatalos címe és telefonszáma nincs közzétéve. Honlapon jelzett elérhetőségek bizonytalanok. Nem tudható, kik az egyház vezetői, milyen jogkörrel rendelkeznek. Az sem, hogy az SzJA 1%-ot mire költik. Kifelé hivatalosan nem is szolgáltató. Taglétszáma talán ha néhány száz fő. Ebből legfeljebb ötven körül lehet a coventagok száma. Sima tag bárki lehet, de az ilyen tagság csak névleges regisztráció. Igencsak fluktuálhatnak, mert egyszer elutasítanak, máskor toboroznak. Kevés nyílt programja van, kis létszám mellett.

Ezüst Csillag Ösvénye Coven (ECSÖK): a fenti 2 egyháztól külön álló, gardneriánus és alexandriánus hagyományokra épül. A külső körét most építi. Covenje él, zárt és fluktuál. Valószínűleg azért, mert szervezési stílusa és megoldásai hasonlatosak a KWHE-jéhez. Taglétszáma nem éri el a néhány tizedet (ebből talán 10 fő lehet coventag).

Tradicionális Boszorkányok Testvérisége (TBT): totál zárt és rejt, még külső tagjai sincsenek, a gardneriánus és alexandriánus hagyományokat követi. Utoljára tavasszal hallottam róluk, a honlapjuk is lekattan. Valamikor KWHE közel lehettek, de most már eléggé elzárkóznak tőlük. Úgy hírlett, hogy a Brit Tradicionális Boszorkányok magyarországi leányszervezete.

Szegedi Újpogány Társaság (SZÚT): az ECSÖK szegedi klónja, nyíltan és irányzatok között rugalmasan lavírozva szemelget. Nem coven, hanem klub jellegű, keresik a nyilvánosságot.

Őserő Rend (ŐR): sajátos szerveződés, nem köti magát irányzathoz. Nem coven jellegű, inkább társaságra hasonlít, akik agyalognak, mágia után érdeklődnek. Ügyes kezdeményezés.

Bagolykő (BAKŐ): egyfajta virtuális wicca társulás kezdemény, ígéretes új ötletnek tűnik.

Pannon Wicca (PW): más néven pannon ősvallás. Létszáma: 80-100 fő körül. Négy covenben kb. 50 fő, többi szabad magányos wicca. Nem szerveződik egyházzá. Más wiccáktól önálló.

Pannon Rend (PR): pogány unitárius univerzalista szerveződés. Létszáma: 64 fő. Négy körük működik: Ősvallás kör, Gyógyító kör, Mágikus kör, Hagymányörző kör. Zárt, klubszerű.

Ezoterikus Kör (EZOK): célja a Kárpát-medencei őshit felelevenítése, sajátos magyar jellegű irányzat létrehozása (hasonlóan az ír, szász, walesi, szláv nemzeti wicca irányzatokhoz).

Wicca belsőségek

Külföldön a válást-nyitást – az ósdi hagyományokkal való szakítást, wicca megújulást – a seax (szász)-wiccák indították be. Volt is nagy hangzavar az akkori tradicionálisok között, de lecsengett, és az értelmesebbje halkan-csendben maga is váltani kezdett. Azóta sok szennyvíz lefolyt a Dunán, és a külföldi covenek többsége fokozatosan nyit, egyre több ilyen adat kerül nyilvánosságra. Erről többet: Raymond Buckland: A boszorkányság nagykönyve c. művében, ahol részletesen olvasható a wicca egyház és covenek működéséről, belső ügyeiről.

A wiccák fújnak erre a könyvre, és joggal. Mert bemutatja azt, hogy gyakran mi van a nagy titkolózás mögött. Például: ködösítés, mondvacsinált titkok, leporolt idejétmúlt eljárások, misztikus köntösbe burkolt normál eljárások, hagyományokba öltöztetett új eljárások, esetleg lejárt szavatosságú mágiázás, vagy sajátos beavatások és meglepő összefonódások.

Mellesleg Buckland nem öncélúan írta, amit írt. Ő alapította a seax-wiccát, éppen azért, hogy a tradicionális rendszer hibáit korrigálja. Nemzetiesítette irányzatát a szász-germán hitvilágra és hagyományokra építkezve. Templomaikat kinyitották, szertartásaik nyilvánosak, híveket toboroznak, működésüket demokratikussá és nyilvánossá tették. Közöségeik megtartása érdekében közös ünnepléseket és rendezvényeket szerveznek, életmód-hobbi csoportjaikkal vonzzák a tagokat. Vagyis, szakítottak a zárt és titkolózó, okkult és kevert wiccaképpel.

Pannon wicca

Itthon 2006.-tól a Pannon-wicca és a Pannon Rend kísérletezik hasonlóval, mérsékelt sikerrel. Mert, bár köreik (covenek) stabilak és új szemléletűek, a kezdeti rossz tapasztalataik miatt óvatosak. Ugyanis már pusztán megalakulásukkal is sikerült több magyar wicca coven ellenérzését kiváltani. Magyar hagyományokra épülésük pedig végképp kiverte a biztosítékot.

Jómagam, – aki 2004-2006. között megalapítottam és elindítottam a Pannon wiccát, majd a Pannon Rendet – közvetlenül megélhettem az ellenünk irányuló támadásokat. Először megfagyott körülöttünk a levegő. Az egyház kereteiből ki kellett lépnünk, régi hittársaink kerültek minket, főpapjaink látványosan szóba sem álltak velünk. E-mailekben és fórumokon megindult a cikizés, létjogosultságunk és elveink megkérdőjelezése. Nehezteltek azért, hogy kiszakadtunk az egyház kereteiből. Holott éppen azért kellett távoznunk, mert nem fogadták be irányzatunkat, ezért kénytelenek voltunk önállósodni.

Más szervezetek covenjei nem kívántak velünk együttműködni. Felháborodtak, hogy nem fogadjuk el az egyház vagy már meglévő más coven dogmáit – holott a boszíság lényege éppen az, hogy nincsenek dogmái. Magyarkodással vádoltak minket azért, mert nem a kelta, hanem a magyar hagyományokat kívántuk feleleveníteni és ápolni.

Ezért, egyelőre csak válogatott tagokat hajlandók befogadni, és nem kívánnak terjeszkedni. Ugyanis, „náluk az a divat”, hogy közösen dolgoznak, mindenki tesz valamit a közösségért, az ígéretet ők még komolyan veszik, és egymás képességeit ellenőrzik, kísérleteznek. Ezért, miután jobban kiismerték egymást... a „sallangot ki kellett takarítani”. Ami eléggé megrázta őket, így már óvatosak és válogatósak. Jelenleg egyfajta elit- és kultúrkörként működnek.

Pannon Rend

A Pannon Rend a Pannon wiccából és más covenekből létrejött pogány unitárius univerzalista hitirányzatú magyar hagyományőrző közösség. Olyan demokratikus szerveződés, amely a tagjainak többségi döntése alapján hozott szabályok szerint működik. A Rend működését a Rendi Gyűlés (tagok összessége) által elfogadott szabályok rögzítik. A Gyűlés meghatározza a Rend alapvető feladatait és működésének szabályait, ellenőrzi a körök működését, rögzíti a rendi fokozatok eléréséhez szükséges követelményeket, dönt a tagfelvételi előírásairól, illetve a tag kizárásáról. Új tagot csak 2 régebbi tag ajánlásával, meghatározott követelmények és próba teljesítését követően vesz soraiba.

- Vége -

A pannoniai és az európai wicca jellegű hitéletek közötti párhuzamok nem tagadhatók. Ennek ellenére gyakrabban találkozhatunk kétkedő megnyilvánulásokkal (esetenként támadásokkal), főleg a tradicionális wiccák irányából. De ha ezeket a kritikai észrevételeket alaposabban értelmezzük, könnyen belátható, hogy többségük – finoman szólva – nem kellően átgondolt...

Jelleg

Gyakori érv a magyar ősvallás wicca jellege ellen, hogy a magyar néphagyományban sok keresztény elem. Igaz, viszont arányaiban – más irányzatokhoz képest – jóval több a régi-pogány jelleg is, és a keresztény elemek értelemzavarás nélkül kiiktattatók. Viszont, kevésbé eklektikusabb, mint a többi wicca irányzat. Ez a kifogás azért sem szerencsés, mert létezik kifejezetten keresztény-wicca irányzat is (cristian-wicca).

Istennevek

Kifogás, hogy az ősmagyar vallás istennevei eltérnek wicca gyakorlattól. De más wicca irányzat is megőrizte ősi világgépét, isten- és lényneveit, és azoknál ez nem okoz problémát. Példaként említhetjük a seax-wicca és szláv irányzatokat, akik régi istenneveiket használják.

Szóbeliség

Mondják, ősi vallásunknak nem volt az Árnyak Könyvéhez hasonló írásbelisége. Ez tévedés! Középkori periratok is bizonyítják, hogy az őshit (boszorkányság) követői előre nyomtatott és kézírással kiegészített könyveket használtak. Szendrei Ákos: A magyar néphit boszorkánya. Magvető Könyvkiadó Budapest, 1986.

Jutalom

Őseink szerint, tetteink jutalmát (büntetését) mindenki a saját életében nyeri (szenvedi) el. Ez általában közel áll némely wicca tradíciók elképzeléseihöz. Sajátos hitfelfogásunk, hogy egyes tetteink (vér elleni tettek) nem háromszorosan, hanem hétszeresen szállnak ránk vissza. Erre példát találunk mítoszaink és népmeséink történeteiben is, például: háromszor veri ezt vissza Lúdas Matyi..., hetedízíglén megbűnhődik...

Újjászületés

Néha hiányolják az újjászületés tételét, de a wicca hit sem utal konkrétan ilyen feltételezésre. Őseink az evilági élet eredményességét tűzték ki, hitték, hogy életükben kiegyenlítődik minden. Ugyanakkor, népmeséinkben ismert a feltámadás, újjászületés más alakban, sors stb.

Köztes lét

A wicca irányzatok többsége feltételezi, hogy a két életünk közötti időt az előző élet tanulságainak feldolgozásával és a következő életre való felkészüléssel töltjük el, más szellem-

vagy természetfeletti lényekkel. Őseink az ilyen feltételezéseket a magánügy körébe sorolták, nemigen foglalkoztak olyan elméletekkel, amelyek igazolhatósága kétséges. De népmeséinkben gyakran előfordul az elveszés, és a bűnök ledolgozása... a visszatérés előtt.

Szertartás

Egyesek nem tartják elég wiccásnak őseink egyes szertartási mozzanatait (a körbe be- és kilépés nyitás-zárás nélkül történhetett, nem volt gyakorlat az őrtornyok szellemeinek meghívása). Magyarázata egyszerű. Őseink a kijelölt kört vagy szent helyet (ligetet) folyamatosan védő-védett területnek tekintették, ezért a szertartások során ezt nem erősítették. Megjegyzendő, hogy a nyugati wicca irányzatok szertartásaikban erősen eszköz- és rítus-centrikusak, míg kelet felé az irányzatok egyre inkább spirituális-átélő jellegűek.

Körkijelölés

A wicca hagyományok és szertartásrendünk között elég nagy az egyezés, bár csodálkozást válthat ki őseinknél szokásos kettős körkijelölés, amely nem csak jelképes volt. A kettős körkijelölés célszerűen a szertartást lebonyolítók, a passzív beavatottak és a kívülállók terének elválasztását szolgálta. Vagyis a szertartásteret külső, tisztító és szakrális részekre osztották. Ez szertartás-módszertani kérdés. A tradicionális wiccáknál azért nem volt szükség a laikus-idegeneket vagy kívülálló szemlélőket kizáró 2. kör kialakítására, mivel a szertartásaik titkosak-zártak voltak, így azon idegen kívülálló jelen se lehetett.

Mágikus eszközök

A wiccák némelyike a pannon őshit gyakorlatában hiányolja a „csak szakrális célú” mágikus eszközöket. Pedig ez nem példa nélküli, több ősi hit szerint egy eszköz annál „erősebb”, minél többször használják, akár csak a skót wiccák kése (*yag-dirk*-je), a szláv vegymák lepedője, vagy a magyar látó szitája. A szakrálióság általában közösségeken belül kialakított sajátos gyakorlat (szokások, vélekedések), amelyeket ésszerűtlen egymással szembeállítani.

Kötelező eszközök hiánya

A kötelező mágikus eszközök listáját is több wicca hiányolja. A valóságban ennek nem volt értelme, mert az ősi hagyomány szerint mindenki olyan eszközt és módszert használt, amelyet ismert, és amelyikben megbízott. Az eszközhasználat általában formai-szokás és hagyomány kérdése, ezért erről vitatkozni nem célszerű. Különösen akkor, ha nem az eszköz a lényeg.

Eszközök felszentelése

Az ősi hit gyakorlatában nem tartották szükségesnek az eszközök felszentelését (de nem is ellenezték). Úgy tartották, hogy az eszköz automatikusan igazodik felkészült használójához. A fizikális és rituális tisztítás viszont elengedhetetlen követelmény, és ez szinte minden irányzatnál ésszerű higiéniai és koncentráció-erősítő követelmény.

Színek, szimbólumok

Az ősi hitünk és a pogány-wicca irányzatok jelképei közötti hasonlóság egyértelmű, le sem tagadható az ősi közös múlt. A lényegtelen különbségek (esetenként más színek, formai

eltérések, különböző kivitelű eszközök) nem adnak okot a jelképek erőltetett cserélgetésére. A színek és szimbólumok *mindig valamihez kapcsolódva* jelzés értékűek, de önmagukban nem szakrálisak, ezért népek és hitirányzatok esetében egymástól jelentősen eltérhetnek.

Irányultság

Gyakori kifogás, hogy a wiccák elsősorban mágiára koncentráltak, de a pannon őshit követői a gyógyítást tekintették elsődleges feladatuknak. Kutatások bizonyítják, hogy e különbség csak a modern wicca irányzatok esetében érzékelhető. A késő középkor előtt a gyógyítás volt a fő elvárás (boszorkányok, druidák, sámánok). Ez a kifogás félreértésen alapulhat, mert a mágia maga is egyfajta pszichikus és spirituális gyógyítási módszer (nem öncélú hatás-fokozás), sőt az ősi mágikus eljárás során alkalmazott anyagok jelentős része gyógyhatású.

Körök vagy Covenek

A wiccák általában nyilvánosság elől zárt covenekben, titokban és kemény szabályok alapján működnek. Őseinknél a covenhez hasonló szervezetek (rendek, körök) lazább kapcsolatot jelentettek, főleg a tapasztalatcserét és közös ünneplést segítették. A titkosság és nyíltság nem erény vagy hiányosság kérdése, hanem kultúrkörnyezeti sajátosságé és működési szabadságé.

Covenközi kapcsolatok

Wiccáknál, a különböző covenek tagjai közötti kapcsolatokat gyakran tiltották. Az ősi hit követőinél általános a körök közötti közös vendégeskedés és a tapasztalatok kicserélése. A két működés közötti különbség a működési és bizalmi szemléletkülönbségből adódik.

Belső szerveződés

A wicca covenek belső szerveződése az egyházi-uralkodói jellegű, hierarchikus szervezeti rendre hasonlít (főpap, főpapnő, pap, papnő, lovag, szűz). Magyaroknál a szerveződés inkább nemzetségi, hadi vagy ispotályos jellegű volt.

Nemzetségi = atya, anya, két testvérgyermek (lélek, test, értelem, tudás).

Hadi = generális, kapitány, káplár, zászlótartó stb. (tisztségek és feladatok szerint).

Ispotályos = mester, nagyasszony, látó, javas, kotyvasztó, ráolvasó stb. (gyógyítások szerint).

Beavatások

Egyes kritikusaink úgy vélik, hogy ősi hitünk kevés maradványaiból nem lehet egyértelműen következtetni a régi hitéletre, beavatási szokásokra. Ez tévedés. A középkori periratokban részletesen írtak a tanítványok felkészítéséről, fokozatoktól, az elvárt tudásról, szertartások lebonyolításáról. Szokásban volt a felnőtté (titkos társasági taggá) avatás, egyéb beavatás is.

Fokozatok

Itt elvi különbség érzékelhető. Fokozat elérése a wiccáknál = vezetőik megkérdőjelezhetetlen döntése alapján történt. Míg az ősi követőinél = ehhez mérhető követelményeket (próbát) kellett teljesíteni. A nyugati wicca irányzatoknál tapasztalható vezetői-papi parancsuralmi rendszer az üldöztetésből adódó veszélyek (széthúzás, belső árulás, elpártolások) csökkentése érdekében alakultak ki. Mára már elavult és hatástalan módszer.

Tevékenység

Időnként hiányosságként észrevételezik, hogy a wiccák működésük során rendszerint kerültek a nyilvánosságot, míg az ősi hit gyakorlói egyénileg és nyilvánosan tevékenykedtek. Ez a sajátosság az eltérő társadalmi környezetből és szerepvállalásból, valamint az üldöztetés mértékének különbségéből adódott. Hazánkban az ősvallás-boszorkányság megtűrtebb volt.

Dogmák

Többen kételkednek ősi hitünk wicca-sajátosságaiban, mert követői a Ne árts... szabályon túl nemigen fogadtak el korlátozásokat. Megjegyzendő: a wiccák többi korlátozásai is csak a XX. századi átformálódásánál jelentek meg. Tanulmányok bizonyítják, hogy a régi hitgyakorlás annyira dogmamentes volt, hogy még az istenképet sem szabályozta. Mivel ez a magányos wiccák esetében jól működik, tolerancia és kulturszint esetén csoportban sem okoz gondot.

Titkok

A wicca covenekre jellemző a zárt-rejtett működés, titkos egyezményes jelek és írások, stb. Az ősi hitgyakorlás ennél lényegesen nyitottabb volt. Ez a különbség abból eredeztethető, hogy hazánkban a tudók és gyógyítók többsége településeink megbecsült tagjai voltak, míg a nyugati wiccák szintre illegálitásban – egyfajta titkos társaságként – tevékenykedtek.

Eredetiség

Ősi hitünk mostanára már primitívnek hathat, mert nem ismer/alkalmaz több új keletű okkult és mágikus gyakorlatot, és kötetlenebb az ismertebb wicca irányzatoknál. Komolytalan érv, hiszen ez éppen azt bizonyítja, hogy megőrizte ősiességét, nem keveredett hagyományidegen képzetekkel és anakronisztikus gyakorlatokkal.

Nézetkülönbség

A wicca tradíciók és a pannon őshit közötti legerőteljesebb eltérés talán a boszorkány(ság) fogalmának értelmezése körül érzékelhető. Míg, a wiccák jelentős hányadánál a wicca és a boszorkány fogalma gyakran összemosódik, az ősi hitvilágunkban a tudó és a boszorkány fogalma élesen elkülönül. Ez jelentős könnyebbséget jelent az értelmezésnél.

Tradicionális eltérések

A wicca-hívők egy tradíció mentén szerveződnek egy covenbe, ezért általában ragaszkodnak bizonyos közösségi rendező elvekhez, és kötelezően elfogadnak dogmatikus jellegű felfogásokat (pl.: istennevek, teremtetéstörténetek, alapítói hagyományok, irányzati kötöttségek, szertartásrend, eszközök, vallási vezetői hatalom túlsúlya stb.). Ez viszont idegen az ősi pogány-wicca felfogástól, amely elutasította a dogmákat és a vallási vezetői privilégiumokat.

- Vége -

Szimbólumok

⋈⋈⋈⋈⋈

Kör ponttal = Nap jele, szoláris naptár, sarkcsillag.

4 spirálkar = 4 égitest (Vénusz, Mars, Jupiter, Szaturnusz), 4 holdfázis.

5 örvény = 5 elem, 5 irány (Észak, Kelet, Dél, Nyugat, Zenit-közép).

4 ág = 4 irány, 4 évszak, 4 ős (Atya, anya, 2 testvér)

12 gally = 12 hónap. Kék = ég. Ezüst = tejút, égitestek

Hittételek

Hitvallás:	NE ÁRTS!
Alapelv:	SZERETET, MEGÉRTÉS, BIZALOM, FELELŐSSÉG!
Jelmondat:	NINCSENEK DOGMÁK!
Aranyszabályok:	Azt tégy, amit magadnak is akarnál! (unitárius) Azt tégy, amit akarsz, amíg nem ártasz! (újpogány)
Köszöntés:	Egy az Isten! (unitárius) Legyél áldott! (újpogány)

Elhívatás

A PANNON REND elhívatásának tekinti:

- a természet változásaival harmóniában élés hirdetését;
- az élet szent körforgásának tiszteletét és megünnepeletését;
- föld- és természetközpontú, hitéletet erősítő szertartásokat kidolgozását;
- szertartások és ünnepek során a népi művészet, hagyomány és történelem felelevenítését;

A PANNON REND céljai elérése érdekében fontosnak tartja:

1. A kultúrákban közös természetfelettség közvetlen megtapasztalását – segítve a szellemiség megújítását és az életet létrehozó és fenntartó erők iránti nyitottságot.
2. Üdvöztető tanítások és tettek megértését – mozgósítva az igazságosságot, az együttérzést és az alakító szeretet erejét, az ártó erők és szerveződések ellen;
3. Világ vallásainak tanulmányozását – elősegítve sajátos népi hitvilágunk átélését.
4. Mások hitének megismerését – elhívva a közös Istenség tiszteletére, más hitűek megértésére.
5. Humanista gondolatok ismeretét – mérlegelve a logikai és tudományos következtetéseket, megóvva magunkat a szellem és lélek alaptalan bálványosításától.

Nyilatkozatok

A PANNON REND elfogadja az EUU (Európai Unitárius Univerzalisták) hét alapelvét, ezért vallja és támogatja:

1. Minden ember lényegi egyenértékűségét és méltóságát.
2. Igazságosságot, méltányosságot és együttérzést az emberi kapcsolatokban.
3. Egymás elfogadását és a szellemi fejlődésre való ösztönzést gyülekezeteinkben.
4. Szabad és felelősségteljes keresését az igazságnak és az élet értelmének.
5. Lelkiismereti szabadságot és közösségi szellemiséget közösségeinkben és a nagyvilágban.

6. A világközösség céljának elérését békében, szabadságban és igazságosságban.
7. Az összefüggő világmindenség tiszteletét, amelynek mindannyian részei vagyunk.

A PANNON REND elfogadja a PFI (Nemzetközi Pogány Szövetség) alapelveit is, úgymint:

1. Szeretet és rokonság a Természettel. Tisztelet az életenergia és annak örökkön megújuló ciklusai, az élet és a halál iránt.
2. Pozitív erkölcsiség, melyben az egyén felelős valódi természetének a külső világgal és közösséggel harmóniában való felfedezéséért és fejlesztéséért.
3. Az Istenség felismerése, mely a nemek felett áll, elismerve annak férfi és női aspektusait.

Rend sajátossága

A PANNON REND három pannon wicca kör összefogásával, 2006. június 25-én alakult.

A PANNON REND alapítója: Farkas László MSc. (Remete MSh. nagymester)

A PANNON REND olyan állampolgári szerveződés, amely az ősi magyarság és a Pannon-medence (Kárpát-medence) kulturális értékeinek megőrzését, hagyományaik felelevenítését, valamint magyarságtudatunk erősítését kívánja elősegíteni.

A PANNON REND olyan közösségi kezdeményezés, amely tagjain keresztül kapcsolatot kíván kialakítani az őseink néprajza, hitvilága és vallása után érdeklődőkkel.

A PANNON REND olyan szellemi műhely, amely tagjainak segítséget kíván nyújtani az ősi ismeretek, módszerek és tapasztalatok összegyűjtésében, cseréjében, és közzétételében.

A PANNON REND olyan kísérleti lehetőség, amely alkalmat nyújt tagjainak az ősi szokások felelevenítésére, az elfelejtett hagyományaink újjáélesztésére.

A PANNON REND olyan spirituális közösség, amely az ősi hitvilágunk tanulmányozása, szertartásaik és rítusaik gyakorlása útján lelki közösséget alakíthat ki tagjaival.

A PANNON REND olyan érzelmi szövetség, amely tagjainak kölcsönös megértésén és önzetlen támogatásán, valamint az egymás iránti szereteten és bizalmon alapul.

A PANNON REND olyan önkéntes polgári társulás, amely a tagjainak többségi döntése alapján hozott szabályok szerint működik, vezetőit demokratikus módon és szakmai-alkalmassági követelmények alapján választja meg.

A PANNON REND (bár működése egyesülethez hasonló) nem bejegyzett társadalmi szervezet, mert csak így őrizheti meg függetlenségét és tagjainak névtelenségét.

A PANNON REND (bár az ősi hit felelevenítése és gyakorlása ezt indokolná) nem bejegyzett egyház, mert tagjainak hitbéli meggyőződését nem kívánja befolyásolni, hittérítőként nem akar fellépni.

A PANNON REND (bár „zöld jellegű” és szociális érzékenységgű) nem bejegyzett politikai szervezet, mert a közvetlen politikai tevékenységtől elzárkózik, pártoktól független, azoknak támogatást nem nyújt, jelöltjeiket nem segíti.

A PANNON REND (bár szolgáltatást nyújt) nem gazdasági vállalkozás, mert saját tőkével nem rendelkezik, működése nem üzleti jellegű, valamint tagjai anyagi haszon nélkül tevékenykednek.

A PANNON REND nem titkos társaság (bár zártan működik), mert bárki tagjává válhat, aki a felvételi követelményeket teljesíti, tagsági viszonya bármikor szabadon megszüntethető.

Rend működése

A PANNON REND (a továbbiakban: Rend) olyan demokratikus szerveződés, amely a Rendi Gyűlés tagjainak többségi döntése alapján hozott szabályok szerint működik.

RENDI GYŰLÉS

Rendi Gyűlés: rend – fokozattal rendelkező, és feladatot vállaló – tagjainak összessége.

A Rendi Gyűlés évente legalább 1 alkalommal ülésezik. Ennek keretében:

- meghatározza az alapvető működés szabályait;
- segíti és ellenőrzi a körök működését;
- rögzíti a rendi fokozatok eléréséhez szükséges követelményeket;
- dönt külső szervezetek befogadásáról, együttműködésről;
- dönt a REND nyilvánosságáról, és a közzétehető személyes adatokról;
- megválasztja a címzetes Rendfőnököt.

MESTEREK TANÁCSA

Mesterek Tanácsa: a rend mestereinek összessége, akik:

- felügyelik a körök működését, döntenek körök létrehozásáról és megszüntetéséről;
- tagjai közül megválasztják a Rendi Tanács tagjait;
- kivizsgálják a panaszokat, beadványokat véleményeznek, okmányokat kidolgoznak.

A Mesterek Tanácsa szükség esetén, de évente legalább 4 alkalommal ülésezik. Munka- és ügyrendjét maga határozza meg, a Rendi Gyűlés által elfogadott szabályok keretei között.

RENDI TANÁCS

A Rendi Tanács összehangolja, segíti és támogatja a körök munkáját, nem korlátozva azok önállóságát a közösen elfogadott szabályok keretein belül. Szervezi a rend működését.

A Rendi Tanács – tagjai közül – két Rendfőnököt választ. Egy férfit és egy nőt. Feladatuk: a REND napi-operatív feladatainak ellátása.

A Rendi Tanács szükség esetén, de évente legalább 2 alkalommal ülésezik. Munka- és ügyrendjét maga határozza meg, a Rendi Gyűlés által elfogadott szabályok keretei között.

A Rendi Tanács saját hatáskörében intézkedik:

- a napi-operatív feladatok ellátásáról, vezetéséről szervezetek közötti együttműködésről;
- dönt a Rendi Gyűlés összehívásáról, meghatározza annak napirendjét;
- dönt tagfelvételtől és kizárásról, fokozatok és címek adományozásáról.

Külső együttműködés

A REND kész együttműködni minden olyan hasonló célú szervezettel vagy állampolgári szerveződéssel, amelyik:

- tiszteletben tartja a REND alapelvét és céljait;
- kerüli a beavatkozás a REND belső ügyeibe;
- a REND és tagjainak ügyeiről harmadik fél felé nem nyilatkozik.

A REND pártoktól és egyházaktól (vallási szerveződésektől) független, azoknak támogatást nem nyújt, jelöltjeit nyilvánosan nem támogatja. Állami, politikai és egyházi szervezetektől támogatást nem fogad el.

Tagság

A REND a következő tagsági lehetőségeket kínálja: virtuális (levelező), külső (kötelezettséget nem vállaló), belső (kötelezettséggel járó) és kollektív (csatlakozó külső szervezet tagja).

EGYÉNI TAGSÁG

Virtuális tag lehet, aki a REND vagy Kör címén (közösségi portálján, e-mail címén stb.) bejelentkezve bekapcsolódik a kulturált levelezésébe. Élhet a REND által bárki számára biztosított lehetőségeket, részt vehet a nyitott rendezvényeken.

Külső tag lehet az a személy, aki írásban bejelentkezve kinyilvánítja ilyen irányú szándékát, és a számára megküldött Jelentkezési Lapot kitöltve visszaküldi. Ezt követően kapcsolatba kerülhet a Rend egyik tagjával. Meghatározott feltételek mellett támogathatja a választott KÖR munkáját és igénybe veheti nyilvános szolgáltatásait.

Belső tag lehet az a 18. életévét betöltött és cselekvőképes személy, aki:

- legalább egy éven át külső tagként aktívan tevékenykedett;
- legalább alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik;
- a Rend tevékenységéhez illeszkedő valamely területen megfelelő felkészültséggel bír;
- írásban bejelentette belépési szándékát, a számára megküldött jelentkezési lapon.

Belső tagság feltétele, hogy a jelentkező:

- belépési szándékát legalább 2 belső tag támogassa;
- az általa megjelölt Kör alapelvét elfogadja, és őt a KÖR befogadja;
- a KÖR vezetője és a Mentora által meghatározott felkészítésen részt vegyen;
- az általa megjelölt Kör felvételi próbáját teljesítse;
- írásban titoktartási fogadalmat tegyen.

Titoktartási fogadalom a tagjelölt által írásos nyilatkozatban vállalt olyan kötelezettség. Amelyben, a tagjelölt erkölcsi és anyagi kártérítés mellett vállalja, hogy: a számára átadott tudást, személyes és rendi adatokat harmadik személynek nem adja át. A titoktartási fogadalmat aláírt belső tag az adott Kör által meghatározott feltételek szerint bekapcsolódhat az adott KÖR, valamint a fokozatának megfelelő tisztségbe választható.

A belső tag meghatározott feltételek mellett:

- aktívan részt vesz a választott KÖR munkájában;
- segítheti és támogathatja a REND munkáját (rendezvényi közreműködés);
- igénybe veheti a szolgáltatásokat (oktatás, szertartás, szakirodalom);
- felkészítés keretében RENDI fokozatokat szerezhet.

KOLLEKTÍV TAGSÁG

Kollektív tag: a Rendhez csatlakozó szervezet (kör, gyülekezet, coven, család stb.) tagja. Kollektív tag jogai és kötelezettségei azonos a JELÖLT fokozatú belső tagokra előírtakkal.

Ha a csatlakozó szervezet bármikor egyoldalúan kiléphet a Rendből. Ezzel egyidejűleg tagjai azonnali hatállyal megszűnik kollektív tagságukat.

TAGSÁGI VISZONY MEGVÁLTOZÁSA

Tagsági viszony megszűnése: tagsági viszonyát bárki, bármikor írásban megszüntetheti. A tagsági viszony automatikusan megszűnik a tag halálával.

Tagsági viszony szüneteltetése: a tagsági viszony kérésre – írásban, az indok megnevezésével legfeljebb 1 év időtartamra szüneteltethető.

Tagsági viszony felfüggesztése: ha valamely tag súlyosan megszegte kötelezettségeit, úgy az ügye kivizsgálásának befejezéséig a tagsági viszonya felfüggeszthető.

Kizárás: a tag kizárható, ha szándékosan ártott (tagtársának, KÖRÉNEK, RENDNEK), vagy ha titoktartási fogadalmát megszegte.

Fokozatok

JELÖLT

Jelölt fokozatba kerül a belső tagnak felvett személy. Fokozat nemzetközi neve (rövidítés): *Associate of Spiritual Science* vagy *Associate of Spiritual Healing* (ASS. vagy ASH.).

JELÖLT fokozatú jogosult:

- részt venni a KÖR nyílt rendezvényein és továbbképzésein;
- igénybe venni a KÖR által biztosított táborozási és gyakorlási lehetőségeket;

TANÍTVÁNY

TANÍTVÁNY fokozatba lép a követelményeket teljesítő JELÖLT. Fokozat nemzetközi neve (rövidítés): *Bachelor of Spiritual Science* vagy *Bachelor of Spiritual Healing* (BSS. v BSH.).

Tanítvány fokozat követelményei:

- részvétel a KÖR éves oktatásán, vagy a REND által szervezett intenzív felkészítésen;
- a KÖR próbájának teljesítése, Mentor (felkészítésére kijelölt belső tag) által igazolva.

TANÍTVÁNY fokozatú tag jogosult:

- Mentorként JELÖLTET személyesen felkészíteni;
- fokozatának megfelelő választott tisztséget betölteni;
- más KÖR tagjává válni, amennyiben ott befogadják;
- a Rendi Gyűlés munkájában szavazati joggal részt venni.

MESTER

MESTER fokozatba lép a követelményeket teljesítő TANÍTVÁNY. Nemzetközi nevén (rövidítés): *Master of Spiritual Science* vagy *Master of Spiritual Healing* (MSS. vagy MSH.).

MESTER fokozat követelményei:

- Mester és tanuló pár választása;
- legalább három JELÖLT eredményesen felkészítése a TANÍTVÁNY fokozatra;
- a Mesterek Tanácsa által meghatározott szakterületi mesteri próba teljesítése.

MESTER fokozatra készülő TANÍTVÁNY a szükséges ismereteket:

- önképzés keretében vagy a REND által szervezett intenzív felkészítésen sajátítja el;
- a tapasztalatokat tanuló párban történő közös gyakorlással szerzi meg;

MESTER fokozatú tag jogosult:

- Mentorként TANÍTVÁNYT, JELÖLTET személyesen felkészíteni;
- Mester-társ választása, alapvető szertartások kidolgozása, megtartása;
- KÖR vezetését ellátni, saját KÖRT alapítani;
- a Rendi Gyűlés munkájában szavazati joggal részt venni;
- Mesterek tanácsa tagjaként, annak munkájában részt venni;
- a RENDBEN bármely választott tisztséget betölteni.

NAGYMESTER

NAGYMESTER fokozatba lép a követelményeket teljesítő MESTER. Nemzetközi nevei (és rövidítései): Grandmaster of *Spiritual Science* vagy Grandmaster of *Spiritual Healing* (GMSS. vagy GMSH.).

NAGYMESTER fokozat követelményei:

- különleges-egyedi szertartások kidolgozása, megtartása;
- legalább három TANÍTVÁNY eredményes felkészítése MESTER fokozatra;
- saját KÖR alapítása, sikeres vezetése és működtetése, 1 éven át;
- legalább 1 éves tapasztalat a Rendi Tanács munkájában, annak tagjaként.

NAGYMESTER fokozatú tag jogosult:

- Együttműködő Mester-társat választani, segítő TANÍTVÁNYT szertartásába bevonni;
- Mentorként MESTERT, TANÍTVÁNYT, JELÖLTET személyesen felkészíteni;
- KÖR vezetését ellátni, saját KÖRT alapítani;
- a Rendi Gyűlés munkájában szavazati joggal részt venni;
- Mesterek tanácsa tagjaként, annak munkájában részt venni;
- a RENDBEN bármely választott tisztséget betölteni;

Más szervezetek által adományozott fokozatokat a REND elismerheti, ha a tagnak jelentkező:

- a Rendi Gyűlés által elfogadott követelményeinek megfelel;
- az adott rendi fokozathoz meghatározott próbát teljesíti.

2640 FEOR számú pap (lelkész), egyházi foglalkozású jelölt – foglalkozásához jogszabályban előírt végzettség esetén – a tagfelvételi próba teljesítését követően: Mester fokozatra jogosult.

Tisztségek, címek

RENDFŐNÖK(NŐ) címet használhatja az a Nagymester, akit a Mesterek Tanácsa a Rend vezetőjének választott. A címhasználat csak a vezetői megbízatás idejére szól. A cím nemzetközi megnevezése (rövidítése): High Officer of the Order (HOO).

CÍMZETES RENDFŐNÖK(NŐ) címet viselhet a legalább mesteri fokozatú tag, akit a Rendi Gyűlés: tiszteletbeli vezetőjének vagy nyilvános képviselőjének választott. Ez a címhasználat visszavonásig érvényes. A cím nemzetközi rövidítése: Brevet Officer of the Order (BOO).

Körök

KÖR: a belső tagok önálló, zárt közössége (kör, gyülekezet, coven, ösvény, család), ahol MESTER vezetésével és maguk választotta tisztséget betöltőkkel közösen tevékenykednek. Úgymint: felkészülés, tanulás, gyakorlás, próbák, ünneplés, szertartás, zene, ének, tánc stb.

A REND – KÖRökből épül fel. A kör, a Rendi Szabályzat keretei között:

- maga határozza meg működési rendjét, feladatait, szertarásait;
- szervezi munkáját, programját, időbeosztását;
- maga választja vezető mesterét (egy férfi és egy nő ajánlott) és tisztségviselőit;
- dönt nyilvánosságának mértékéről, és sajátos tagfelvételi követelményeiről.

KÖRÖK közös CÉLJAI:

- ősmagyar és Kárpát-medencei hit- és mondavilág, történelem és néprajz népszerűsítése;
- a magyar népi kultúra terjesztése, népköltészet, zene, tánc stb. megkedveltetése;
- kutatás, közzététel, felkészítés, mester-képzés, szertartás és kísérleti régészet;
- szemléletformálás, bemutatás, közérzetjavítás, népi játék, nyári tábor.

KÖRÖK összetétele:

- ideális létszám = 7-14 fő; minimális létszám = 2 fő;
- KÖR vezetője = 2 fő (férfi és nő);
- KÖR vezetőjének fokozata: MESTER.

KÖR megszűnik, ha:

- ha tagjai közös döntéssel felosztatják;
- ha 1 éven túl a taglétszáma nem haladja meg a 2 főt;
- ha a KÖR tagjai onnan kilépnek (másik KÖRBE, vagy elhagyják a RENDET).

Ősvallás kör

Jelmondata: Segítsd magadon, Teremtő megsegít!

Jelképe: Aranyszarvas, csodaszarvas

Jele: Arany Nap és Növekvő ezüst Hold

Színe: fehér, arany. Alaprajza: négyzetben kör

Főünnep: Karácsony (dec. 25.)

Szentsége: örökzöld fa, dió/mogyoró, tűz, üst, disznó, bor, kereszt, kerék, könyv, sas

Ünnepi időszaka: Téli napforduló – Nagyfarsang farka

Szokásai: zöldág-díszítés, varázslás, vacsora, jóslás, koledálás, regös járás, alakoskodás.

Besorolása: ősvallás (új pogány irányzat)

Írányzata: ősmagyar néphit (természetkultusz)

Jellege: népies, archaikus

A KÖR főbb céljai:

- az ősmagyar hitvilág és a Kárpát-medencei népi vallásosság megújítása;
- hiedelmek, mondák, korabeli krónikák és lejegyzések népszerűsítése;
- népi hagyományok, szokások, szertartások felélesztése, jeles napi ünneplések;
- sámán, regélő, kántáló, koledáló, komáló, bandázó és beavató gyakorlat.

Kör tagja lehet: Pannon Rend belső tagja, ha a kör tagjainak többsége befogadja.

KÖR működése: nyitott (kivételek: kísérletezés, próba, belső és személyi ügyek).

Gyógyító kör

Jelmondata: Fűben-fában van az orvosság!

Jelképe: virágzó leveles ág

Jele: Ezüst Levél és Arany 5-szirmú Virág

Színe: zöld, sárga. Alaprajza: nagy körben kis kör

Főünnepe: Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)

Szentsége: díszített rügyező ág, tavaszi virág, csíráztatott magok, kosár, tojás, kecske, tej

Ünnepi időszak: Tavaszi napéjegylenlőség – Húsvét

Szokásai: fadíszítés, kiszehordás, villőzés, lombsátor-állítás, öntözés, ostorozás, komatálazás.

Besorolása: ősvallás (új pogány irányzat)

Irányzata: ősmagyar néphit (természetkultusz)

Jellege: népies, archaikus

A KÖR főbb céljai:

- az ősmagyar hitvilág és a Kárpát-medencei népi gyógyítás felelevenítése;
- népi és jeles napi hagyományok, gyógyító és elhárító szertartások felélesztése;
- ősi természetismeret, népi természetes és mágikus gyógyítás megismertetése.
- füves, kenő, dögönyöző, csontrakó, fürösztő, javas, sámán és tudós gyakorlat.

Kör tagja lehet: Pannon Rend belső tagja, ha a kör tagjainak többsége befogadja.

KÖR működése: általában zárt, esetenként részben nyitott (nyári tábor, bemutató, előadás).

Mágikus kör

Jelmondata: Tegyétek, amit közösen akartok, de ne ártsatok!

Jelképe: tűzláng (gyertya, mécses, máglya)

Jele: Fogyó ezüst Hold és 8-ágú arany Csillag

Színe: fekete, ezüst. Alaprajza: körben pentagramma

Főünnepe: Kupala és Virágos János napja (jún. 23-24.)

Szentsége: virágkoszorú, alma, víz, kagylóhéj, tál, kereszt, kerék, bárány, méz, gabona.

Ünnepi időszak: Nyári napforduló – PéterPál aratóünnep

Szokásai: gyógyfű-gyűjtés, koszorú-kötés, vacsora, tűzdobálás, tűzkarika, tűzugrás, fürdőzés.

Besorolása: spirituális (új pogány irányzat)

Irányzata: misztikus (zárt, beavatott)

Jellege: mágikus (népies, pszichikus és okkult)

A KÖR főbb céljai:

- az ősmagyar és Kárpát-medencei néphit, babona és varázslás megismertetése;
- népi hagyományok, szokások, szertartások felélesztése, jeles napi ünneplések;
- ősi természetismeret, népi egészség- és termékenység-varázslás, rítusok;
- látó, ráolvasó, jósló, öntő, révülő, igéző, táltos, boszorkány és oldó gyakorlat.

Kör tagja lehet: Pannon Rend belső tagja, ha a kör tagjainak többsége befogadja.

KÖR működése: általában zárt, esetenként és részben nyitott (nyári tábor, bemutató, előadás).

Hagyományőrző kör

Jelmondata: Aki nem ismeri múltját, nem látja jövőjét!

Jelképe: Szőlőfürt, Kehely

Jele: Ezüst 5 szirmú Virág és Arany Szőlőfürt

Színe: vörös, kék. Alaprajza: körben négyszög

Főünnepe: Gyümölcsadó Boldogasszony (szept. 24) vagy Kozma/Damján napja (dec. 26)

Szentsége: őszi gyümölcs és termések, hordó, lekvár, tejtermék, száraz termés és levél.

Ünnepi időszak: Állatbehajtás – Kisfarsang farka

Szokásai: gyógyítás, állatbehajtás, szüret, vacsora, multság, beavatás, leánykérés-lakodalom.

Besorolása: komplex (keresztény, unitárius univerzalista, újpogány)

Irányzata: ősmagyar népszokás (néprajz, természetkultusz)

Jellege: népies, archaikus (stilizált, környezeti hatásokat ötvöző)

A KÖR főbb céljai:

- az ősmagyar hitvilág és a Kárpát-medencei népi hagyományok megújítása;
- néprajz, népköltészet, legendák és mondák, népi játék, zene, és tánc népszerűsítése;
- népi hagyományok, szokások, szertartások felélesztése, jeles napi ünneplések;
- koledáló, komáló, sirató és párosító, vőfély, királykodó és bandázó gyakorlás.

Kör tagja lehet: Pannon Rend belső tagja, ha a kör tagjainak többsége befogadja.

KÖR működése: nyitott (kivétel: kísérletezés, próba, belső és személyi ügyek).

Szekciók

SZEKCIÓK: a KÖRÖK egyfajta szabad szellemi-szakmai szerveződése. Működésük a tagok és körök kölcsönös együttműködésén alapul. nem avatkozva a körök belső életébe.

SZEKCIÓK feladata: körök közti együttműködés koordinálása, közös programok szervezése, információk átadása, tananyagok kidolgozása, felkészítés és tapasztalatcsere.

SZEKCIÓ TANÁCS: a szekciót alkotó körök konzultatív döntéshozó testülete. Határozatait nyílt szavazat-többséggel hozza. Tagjait a KÖRÖK delegálják, körönként 1 fő Mestert.

Hitgyakorlás

Nincs dogma, kötelező hittétel, törvény. Mentés az idejétmúlt korlátozásoktól, az indokolatlan titkolózástól, kerüli a félelemkeltést.

Rituális rend könnyed, egyetértéssel szabályozott. Külsőségeiben hasonló a dramatikus jelenetek és népi színjátékok hagyományaihoz. Valamint, a jeles napi és ünnepi szokásokhoz.

Nincs kötelező eszköz, felszerelés. Mindenki olyan ruházatot visel és eszközt használ, amiben hisz, vagy amilyen neki tetszik. Azokat úgy használja, ahogy neki beváltak, úgy szervezi szertartásait, ahogy célszerűnek látja. Lényeg, hogy emlékeztessen a népi hagyományra.

Egymás érdekében fontos a népi gyógyítás alapjainak ismerete, az ősi természet- és egészség-varázsló eljárások felelevenítése, rituálék gyakorlása, tapasztalatok átadása. Hasonlóan, mint az ősi elődöknél (ráolvasó, öntő, tisztító, látó, bölcs, tudós, mester, sámán, táltos stb.), akik alapvető feladatnak tekintették a hit erősítését, az ember és környezetünk gyógyítását.

A hit gyakorlása – a hétköznapiakban – általában magányosan vagy társasan történik, a házi és szabadtéri szertartásokat részesítve előnybe, nem utasítva el a babonát és népi varázslást. Lehetséges távszertartás is, azonnali üzenetküldővel (WLM, Skype, telefon stb.).

Csoportos szertartások népi multság- és misztériumjellegűek, élve a maskarázás, tréfálkozás, népi játék, zene, ének és tánc stb. lehetőségeivel. Ilyenkor olyan eszközöket és módszereket használnak, amelyeket mindenki elfogad, sérülést nem okoznak és illeszkednek a rítushoz.

Jeles napok

ÉVKÖRI ÜNNEPEK

Télünnep, Ősi újévkezdő nap: Téli napforduló és Karácsony között (dec. 22-26.).

Tavaszünnep: Tavaszi napéjegyenlőség Gyümölcsoltó Boldogasszony között (márc. 20-25.)

Nyárünnep: Nyári napforduló és Fürdető Iván napja között (jún. 21-25.)

Őszünnep: Őszi napéjegyenlőség és Dömötör napja között (szept. 22-26.)

ÉVSZAKKEZDŐ ÜNNEPEK

Tavaszkedő ünnep: febr. 1. Gyertyaszentelő Boldogasszony előestéje.

Nyárkedő ünnep: máj. 1. Májfa-állító nap.

Őszkedő ünnep: aug. 1. Regő előestéje.

Télkedő ünnep: nov. 1. Mindenszentek napja.

EMLÉKNAPOK

Unitárius ünnepnap: január 13. Az 1568-as tordai országgyűlés vallásszabadság törvénye).

Pannon ünnepnap: június 24-25. Pannon Rend alapítása (Fürdető és Napköszöntő napján).

NÉPI ÜNNEPI IDŐSZAKOK

Regölő, Nagyfarsang, Húsvét, Pünkösd, Aratásvég, Szüretvég, Kisfarsang.

Jeles napokat a REND által összeállított Magyar Népies Kalendárium tartalmazza.

Szertartás-ajánlások

A KÖR szertartásainak tartalmáról és külsőségéről, valamint a helyszínekről, időpontjáról: a KÖR tagsága közösen dönt. Szertartásokat a KÖR mesterei vezetik. A tagok, MESTERÜK irányításával aktívan részt vesznek a szertartások előkészítésében, lebonyolításában. Ajánlás:

Leggyakoribb szertartások: jeles napi, befogadó, avató, tisztító, gyógyító, elbocsátó.

Szertartások mozzanatai: 1- szertartáshely állítása, 2 – bevonulás, 3- ima, 4 – felolvasás, 5- fohász, 6 – alkalmi szöveg/hirdetés, 7 – áldás, 8 – körmenet, 9 – kivonulás, 10 – szertartáshely bontása, 11 – szeretet-vendéglátás, 12 – vígasság.

Mozzanatok között: ének, zene, vonulás, tánc, színjáték, maskarázás, mágikus rásegítés stb.

A KÖR által kidolgozott és elfogadott szertartások leírását (cél, mozzanat, sorrend, eszköz, szöveg stb.), valamint az elfogadott szabályokat célszerű szertartáskönyvben rögzíteni.

Helyszín megválasztása

A KÖR tagsága a találkozásainak és szertartásainak helyszínéről maga dönt. A helyszínt úgy célszerű megválasztani, hogy elkerüljék a meghittséget-bizalmat zavaró hatásokat (fény, zaj, illat, hőmérséklet és időjárás előnytelen hatása, nemkívánatos idegenek megjelenése).

Belátható nyílt mező: semleges látványú zárt összejövétel (tanítás, tárgyalás, relaxáció)

Barlang, építmény: külső szemtől elzárt zárt összejövétel (gyakorlás, befogadás, kikapcsolás).

Liget, kert, tisztás: nyugalmat igénylő nyílt összejövétel (beszélgetés, meditáció, kisértés).

Vízparti fürdőhely: rituális tisztító szertartás (merítés, gyógyulás, áldozás, tűzúsztatás).

Virágkapu, lombsátor: sajátos szertartásoknál (villózás, párosító, beavató, ünneplő).
Őrzött-fedett hely: különleges szertartásoknál (égbeöltözés, gyógyítás, avatás, nagyrítus stb.).
Közösségi helyszínen: ha nem indokolt elkülönülés...

Kellékek

A szertartások kellékeit – a szertartás jellegétől függően – a KÖR tagsága maga választja meg.

Ajánlott kellékek: szertartáskönyv, abrosz, tányér, pohár, csengettyű, gyertya.

Kiegészítők: jeles napi vagy alkalmi díszítő szimbólumok, öröm vagy gyászjelző, maskara.

Kerülendő kellékek: amelyek jelképe, hangulata nem illeszkedik a szertartás céljához.

A szertartási eszközökről a KÖR dönt.

Általában 3-5 szimbólum-tárgy elegendő. Leggyakoribb változatok:

Népies = abrosz (föld), korsó (víz), illatos virág (levegő), kova-tapló (tűz), ág (fa), kés (fém).

Javas-gyógyító = lepedő (föld), dézsa (víz), illatosító (levegő), forró bor (tűz), étel (élet).

Boszorkány = szita (föld), seprű (levegő), mécses (tűz), madzag (kötés), só (tisztítás).

Sámán = dob (világ), ing (védelem), fejpánt (tudás), kés (erő), csengő (jelző), tükör (űző).

Színjelkép

Színhasználatról a KÖR dönt. Hagyományos szín-kijelölések, amelyek példát adhatnak:

Ősmagyar: fekete (kelet), dél (zöld), fehér (nyugat), vörös (észak), kék (fent), sárga (lent).

----- Lezárva 2007. december 23-án